पाठक र ग्राहकको सुविधाको लागि अभियान साप्ताहिक वेवसाइडमा पनि
www.abhiyanweekly.com

अभियान साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
Email: abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३३ | अङ्क : ३५ | २०७३ वैशाख गते ३ शुक्रबार (Apr. 15 , 2016) | मूल्य रू. १०/-

ओलीलाई छोरीकै चिन्ता

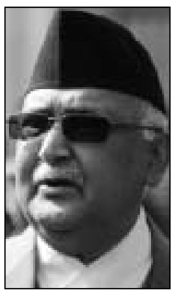

काठमाडौं । खुस्बु ओली, पहिले डन चरीकी प्रेमिकाको रूपमा चर्चित थिइन् । चरी प्रहरीको इन्काउण्टरमा मारिएपछि खुस्बु केही महिना अलप भइन् । डन चरी पटक पटक हतियारसहित र अर्काको पैसा लुटेको काण्डमा फस्दा केपी ओलीले नै बचाएका थिए । डन चरी एमालेका आर्थिक दातासमेत हुन् यही कारणले धादिङका सभासद राजेन्द्र पाण्डेले डन चरी मारिदा संसद र मानवाधिकार आयोगसम्म पुगेर हल्लीखल्ली मच्चाएका थिए । खुस्बु, अहिले एकाएक प्रधानमन्त्री (बाँकी अन्तिम पेजमा)

राजतन्त्र र हिन्दूराष्ट्र फर्किन्छ : कमल थापा

काठमाडौं । राप्रपा नेपालका अध्यक्ष कमल थापाले राजतन्त्र र हिन्दूराष्ट्र दुबै पुनर्स्थापना हुन्छ भनेका छन् । थापाले यी दुबै एजेन्डा राप्रपा नेपालले नछाडेको दावी पनि गरेका छन् ।

विद्रोही बनेका केशरवहादुर विष्टले हिन्दूराष्ट्र र संवैधानिक राजतन्त्रको एजेण्डा छाडेको आक्षेप लगाएर मोर्चामा सामेल हुँदै

एजेन्डाहरूको परिपूर्तिका लागि संघर्ष गर्ने रणनीति रहेको स्पष्ट पारिसकेका छन् । अब राप्रपा नेपालले हिन्दूजागरण अभियान सञ्चालन गर्ने, जनतालाई सडकमा उत्रिन प्रेरित गर्ने र जनता उत्रिएनन् भने निर्वाचनका माध्यमबाट जनबल प्राप्त गरी संविधान संशोधन गरेर हिन्दूराष्ट्र र संवैधानिक राजतन्त्र पुनर्स्थापना गर्ने राजनीतिक मार्ग प्रशस्त गरेको छ ।

संविधानमा परिवर्तन हुन नसक्ने कुनै कुरा छैन । तर संविधान संशोधन गर्न दुई तिहाई बहुमत आवश्यक पर्नेछ । सुरुमा ४ र अहिले २४ सिट र एक सिट मनोनितसमेत गरेर २५ सभासद रहेको राप्रपा नेपालले आगामी निर्वाचनमा दुईतिहाई बहुमत हासिल गरेर संविधान संशोधन गर्ला र अधिकांश जनताको माग हिन्दूराज्य र संवैधानिक राजतन्त्र पुनर्स्थापना होला त ? यस विषयमा मतमतान्तर तीव्र बनिरहेको छ ।

यसैवीच प्रधानमन्त्री केपी ओलीले राप्रपा अध्यक्ष थापाको अभिव्यक्ति सुनेपछि दरवारको टाट्नमा घाँस खानेहरू भनेर सांकेतिक रूपमा राप्रपाको अपमानमात्र गरेका छैनन्, संघीय मामिला मन्त्रीलाई उच्चस्तरीय संघीयता कार्यान्वयन समितिमा समेत सामेल गराएनन् । यसअघि भारत र चीन भ्रमणमा पनि उपप्रधानमन्त्री कमल थापामाथि प्रधानमन्त्रीले अपमानजनक व्यवहार गर्दै आएका थिए । खासगरी कूटनीतिक वृत्तलाई नाकावन्दीबारे ब्रिफिङ गर्ने विषयमा सबै तैयारी पूरा भएपछि परराष्ट्र मन्त्रीलाई रोकेर (बाँकी अन्तिम पेजमा)

यस्तो छ, पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रको सन्देश

२०७२ लाई विदाई गरेर हामी विक्रम सम्वत् २०७३ मा आइपुगेका छौं । नव वर्षको शुभागमनको उपलक्ष्यमा म देश-विदेशमा रहे-बसेका समस्त नेपालीहरूमा सुख, शान्ति, समुन्नतिको लागि कामना गर्दछु ।

विक्रम सम्वत्ले मिति, थिति र नेपाली संस्कृतिलाई जोडेको हुन्छ । हाम्रा राष्ट्रिय मान्यताहरु धर्म, संस्कृति, भाषा, इतिहास र सभ्यताविपरीत (बाँकी अन्तिम पेजमा)

संविधानको खिल्ली उडाइयो

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । नेपाली सेनाका पूर्वप्रधानसेनापतिहरूले आ-आफ्नो कार्यकालमा आफूहरूले गरेका काम कारबाहीका बारेमा पुस्तक नै प्रकाशित गरेर जानकारी गराउने क्रम बढेको छ । त्यसैक्रममा पूर्वप्रधानसेनापति छत्रमानसिंह गुरुङको जनताको छोरो नामक पुसतक विमोचन गर्ने क्रममा पूर्वराष्ट्रपति डा.रामवरण यादवले नेपाली सेनाकाबारेमा दिएका कतिपय अभिव्यक्तिले केही प्रश्नहरू जन्माएको छ । उनले सेनाको संगठनलाई

आफूले बचाइदिएको दाबी गर्दा त्यो दाबीमा अन्तर्निहीत सत्य, तथ्यको अन्वेषण गर्नु आवश्यक देखिएको छ । संविधानको कसम खाएका व्यक्तिहरूबाट पदमुक्त हुनासाथ अनेक प्रकारका दाबी गर्नुले संविधानको खिल्ली उडाउने काम समेत भएको छ ।

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ र नयाँ संविधानले समेत राष्ट्रपतिलाई परामाधिपति मानेको छ । यस कारण परमाधिपति र सेनाको बीचमा सम्बन्ध हुनु कुनै नौलो होइन । तत्कालिन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले २०६६ वैशाख (बाँकी अन्तिम पेजमा)

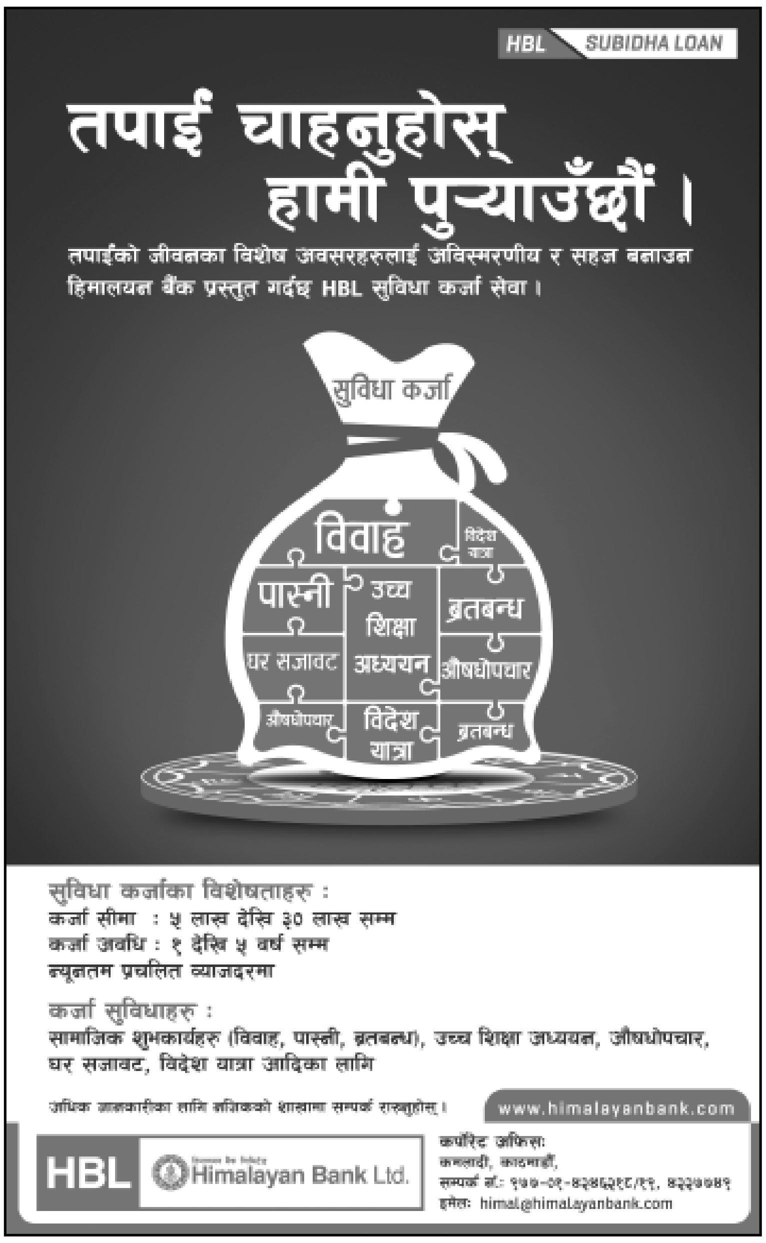

मधेस एउटा राष्ट्र हो : ठाकुर

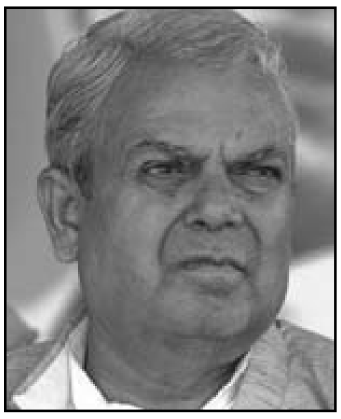

काठमाडौं । विगतमा तराई मधेसमा लामो आन्दोलन गरेका मधेसी मोर्चाको एक घटक तराई-मधेस लोकतान्त्रिक पार्टीका अध्यक्ष महन्थ ठाकुरले मधेस एउटा राष्ट्र भएको ठोकुवा गरेका छन् । उनका अनुसार मधेस एउटा हो । एउटा राष्ट्र बन्नका लागि भाषा, संस्कृति, जनसंख्या, आर्थिक स्रोतलगायत जे चाहिने हो, त्यो पूर्ण भएकाले हामीहरूले मधेस एउटा राष्ट्र हुनुपर्छ भनेका हौं, त्यसैमा हाम्रो अडान रहेको छ ।

तराई-मधेस लोकतान्त्रिक पार्टीले मधेस आन्दोलन र सञ्चार विषयमा शनिवार आयोजना गरेको अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा अध्यक्ष ठाकुरले भने मधेस एउटा राष्ट्र भएकाले हामी हाम्रो जन्मसिद्ध अधिकार पुरा गर्दछौं भन्दै शान्तिपूर्ण आन्दोलन गर्दा राष्ट्रघाती र विखण्डनवादीको नारा राज्यबाट दिनु सरासर गलत हो । राज्यले शान्तिपूर्ण आन्दोलनलाई जे जस्तो तरिकाले दमन (बाँकी अन्तिम पेजमा)

ठूला दलले कालोबजारीको जाल फैलाए

काठमाडौं । राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका पूर्व अध्यक्ष एवं वरिष्ठ नेता पशुपति शमशेर राणाले आफूहरू सत्ता साझेदार भएपनि सरकारको कामकारबाहीबाट आफ्नो पार्टी हैरानीमा परेको बताएका छन् । राणाले उक्त कुरा पार्टीको जिल्ला समिति चितवनले सोमबार भरतपुरमा आयोजना गरेको नयाँ वर्षको शुभकामना आदनप्रदान कार्यक्रममलाई सम्बोधन गर्दै बताएका हुन् । पुनर्निर्माणमा सरकारले सिन्कोसम्म भाँच्न नसकेको बताउँदै राणाले भने नाकाबन्दी हटेको दुई महिना भइस्क्दा पनि पेट्रोल भर्न घन्टौं लाइन बस्नु परेको छ भन्दै आपूर्ति व्यवस्था किन सहज भएन भन्ने प्रश्न समेत गरेका थिए । सत्ता साझेदार दुई ठूला पार्टीका मन्त्रीहरूले नाकाबन्दीको निहूँमा कालोबजारीको जालो (बाँकी अन्तिम पेजमा)

पढ्थ्यौं हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मऱ्यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

– अभियानवाणी

अभियान
साप्ताहिक

सम्पादकीय

पुरानोलाई बिर्सौं, नयाँलाई स्वागत गरौं

नेपाल र नेपाली जनताका लागि २०७२ साल अफावसिद्ध बनेर गयो । २०७२ साल वैशाख १२ गते र त्यसपछि गएको भूकम्प नेपाली जनताका लागि कहिल्यै नबिर्सिने गरी गहिरो छाप छोडेर गएको छ । अहिले हामी २०७३ सालमा प्रवेश गरेका छौं । नयँ वर्षमा प्रवेश गरेपनि पुराना वर्षले नेपाल र नेपाली जनतालाई पुऱ्याएको घातले नेपाली जनतालाई सधैं सम्झन बाध्य बनाएको छ । २०७२ साल असोज ३ गते नेपाली जनताले आफ्ना जनप्रतिनिधिद्वारा निर्माण गरिएको संविधान पाएपनि जनताले संविधान दिएको खुशीलाई सम्झन सकेनन्, बरु उनहिरु भूकम्पको पीडामा बाँच्न बाध्य भए ।

जनताका निर्वाचिन जनप्रतिनिधिहरुले बनाएको संविधान जारी भए पश्चात छिमेकी मुलुक भारतले नेपालमाथि अघोषित नाकाबन्दी गरेर भूकम्पको मारमा बाच्न बाध्य भएका नेपाली जनतामाथि घाउँमा नून छर्कने काम भारतले गरेको हुनाले नेपाली जनता भारतप्रति आक्रोशित हुँदै भारतको विरोधमा धारे हात लगाउन बाध्य भए । भारतले आफैंले नेपाली जनतालाई आफ्नो विरुद्धमा लाग्न बाध्य पारेको हुनाले नेपालमा भारत विरोधी भावना बढेको हो । नेपाल-भारतबीच रहेको मैत्रीपूर्ण सम्बन्धलाई ध्वस्त पार्ने कार्यमा भारतीय सरकार लागेपनि दुवै देशका जनताबीचको सम्बन्ध अहिले पनि घनिष्ट नै रहेको छ । नेपाल-भारतबीचको खुल्ला सीमानाले गर्दा हजारौं नेपाली चेलीहरु भारतीयहरुसँग विवाह बन्धनमा बाँधिएका छन् भने भारतीय चेलीहरु समेत नेपालीहरुसँग विवाह बन्धनमा बाँधिएका छन् । अहिले पनि हाम्रो व्यवस्थापिका संसदमा भारतीय चेलीहरु सांसद रहेका छन् । यसरी नेपाल-भारतबीच रहेको मैत्रीपूर्ण सम्बन्धलाई बिर्सेर नरेन्द्र मोदी नेतृत्वको सरकारले नेपालमाथि अघोषित नाकाबन्दी गरेर भारतीयहरुकै मन दुखाएको भारतीय जनताले नै बताउँदै नाकबन्दीको विरोध गरेका थिए । एउटा असल छिमेकीले अर्को छिमेकीलाई दुःख पर्दा सहयोग गर्नुको बदला दुःखमा दुःख थप्ने कार्य गरेर भारतले आफ्नै जनताको मन दुखाएकोमा भारतीय राजनीतिक दलहरुले समेत मोदी सरकारको कडा आलोचना गरेका थिए ।

भूकम्पको पीडा भूल्न नपाउँदै भारतले नेपालमा रहेका केही मधेसवादी दलहरुले उठाएका मागहरु पुरा नभएको भन्दै ओषित नाकाबन्दी लगाउनु संयुक्त राष्ट्रसंघको वडापत्रको विरुद्धको कार्य मात्र नभएर एउटा भूपरिवेष्ठि मुलुकले पाउनु पर्ने पारवहन सुविधा समेत रोक्नु विश्व व्यापार संगठनको नीति विपरितको कार्य हो । केही मधेसवार्दा दलहरुले उठाएका मागहरु सरकारले संविधान संशोधन गरेर पुरा गरिसकेको अवस्थामा अब कुनै प्रकारको आन्दोलनको आवश्यकता देखिएको छैन । मधेसवादीदलका नेताहरुले भने झैं सम्पूर्ण मधेस एक प्रदेश हुन सक्ने सम्भावना नै देखिँदैन । झापा, मोरङ र सुनसरीमा मधेसी जनताभन्दा पहाडी मूलका जनताको बसोबास बढी संख्यामा भएकोले ति जिल्लाहरुका बारेमा विवाद उत्पन्न गरेर ति जिल्लालाई मधेसको नाममा एकै प्रदेशमा राख्नु पर्दछ भन्नु भन्दा त्यहाँका जनताले के चाहान्छन् र उनीहरु कुन प्रदेशमा बस्न चाहान्छन् भनेर उनीहरुलाई नै निर्णय गर्न दिनु सबै भन्दा न्यायपूर्ण हुनसक्छ । झापादेखि कैलालीसम्म कुनै हालतमा पनि एक प्रदेश हुन सक्दैन । त्यसैले केही मधेसवादी दलहरुले आ-आफ्नो हठ छाडेर अब वार्ताको माध्यमबाटै सबै समस्याको समाधान खोज्नु उपयुक्त हुनेछ । भूम्पक र भारतीय नाकाबन्दीले थाङ्थिलो बनाएको अर्थतन्त्र र जनजीवनलाई फेरि आन्दोलनको भार थपिए अब त्यसका विरुद्ध सम्पूर्ण जनता उनीहरुकै विरुद्धमा उभिन सक्ने भएकाले मधेसवादी दलहरुले अब आन्दोलको धम्की नदिए हुन्छ ।

२०७२ साललाई सम्झिएर बस्ने अहिलेको बेला होइन, विगतबाट पाठ सिकेर अब हामीले नयाँ जोश र जाँगरका साथ अघि बढ्नु आवश्यक छ । २०७२ को भूतलाई त्यागेर विकास निर्माण र भूकम्पले पुऱ्याएको क्षातिलाई सामन्यीकरण गर्न लाग्नु सबै नेपालीको कर्तव्य हो । हिजो भएको गल्ती, कमीकमजोरीलाई सच्याउँदै राजनीतिक दलहरु र सरकार पनि त्यसै मार्गमा अघि बढ्न सकेको खण्डमा पीडित भएका जनताको हक अधिकार सुरक्षित हुन सक्छ । भूकम्पपीडितलाई सरकारबाट उपलब्ध गराइने सेवा सुविधाहरु विना भेदभाव उपलब्ध गराइनु पर्छ । अस्थाको आधारमा भेदभाव गरिए त्यसले अर्को विद्रोह जन्माउन सक्ने भएकाले त्यसतर्फ सरकार सजग रहनु पर्ने टड्कारो आवश्यकता देखिन्छ । जे होस् २०७२ साललाई हामी नेपाली जनताले विदा गरिसकेका छौं र नयाँ वर्ष २०७३ लाई स्वागत गर्दै हामी आफ्नो भाग्य आफैं बनाउन सक्छौं भन्ने आशा लिएर अगाडि बढ्न सकौं । नयाँ वर्ष २०७३ सालको यही नै हाम्रो कामनासहित सम्पूर्ण नेपालीमा नयाँ वर्षको हार्दिक मंगलमय शुभकामना ।

यी हुन् ओलीले तत्काल गर्नुपर्ने काम

देवेन्द्र चुडाल

२०७२ असोज २४ गते प्रधानमन्त्री बनेका केपीले आफ्नो सरकारको ६ महिने कार्यकाल समाप्त गरेका छन् । ६ महिनाभित्रमा उनले मुलुकका लागि अनेक महत्वपूर्ण कार्य गर्ने निर्णय गरेपनि देखिने गरी र जनताले बुझ्ने गरी कुनै ठोस उपलब्धि जनताले पाउन नसकेको ध्रुवसत्य हो । ओली प्रधानमन्त्री बन्दा नेपालमाथि दक्षिणी छिमेकी मुलुक भारतले अघोषित नाकाबन्दी लगाएको थियो । अघोषित नाकाबन्दीले गर्दा नेपाली जनता पीडा माथि पीडा भोगन बाध्य भए । २०७२ साल वैशाख १२ र त्यसुपछि गएका भूकम्पको पीडा भूल्न नपाउँदै नेपाली जनता भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दीको पीडा भोग्न बाध्य भए । तर पनि नेपली जनताले ओली नेतृत्वको सरकारका विरूद्ध सडक आन्दोलन गरेनन्, बरू उल्टो भारतकै विरूद्धमा धारे हात लगाउँदै ओली नेतृत्वको सरकारलाई दह्रो समर्थन गरेर नेपाली जनताले भारतसामु घुँडा नटेक्न सरकारलाई हौसला प्रदान गरे । प्रधानमन्त्री ओलीले राष्ट्रियता, राष्ट्रिय स्वाधिनता र राष्ट्रिय अखण्डताको पक्षमा लिएको अडानलाई सबै नेपाली जनताले सलाम गर्नै पर्छ । भारतले लगाएको नाकाबन्दीको मारमा परेका जनताले भूकम्पको भन्दा पीडा बढी भोग्नु पऱ्यो । नाकाबन्दीले गर्दा मुलुकको अर्थतन्त्रमा परेको प्रभावले गर्दा मुलुकको विकासमा अवरोध सिर्जना भएको र विकास निर्माणले गति लिन नसकेको अवस्थामा नेपाली जनताले २०७२ साललाई विदा गरी २०७३ साललाई स्वागत गरेका छन् । नेपाली जनतालाई आशा एवं विश्वास छ, २०७३ साल नेपाली जनताका लागि सुखद् हुनेछ ।

केपी ओलीले आफू प्रधानमत्री भएकै दिन आफूलाई अरूको जस्तो फुर्सद नभएको र आफूले चाहेको काम भोली नभनी फटाफट गर्ने उद्घोष गरेका भएपनि उनले भनेजस्तो काम भने हुन सकेन् । एकवर्षभित्रमा मुलुकलाई लोडसेडिङ मुक्त गर्ने ओलीको उद्घोषलाई मध्यनजर गर्ने हो भने त्यो पुरा हुनसक्ने कुनै सम्भावना नै देखिएको छैन । राजधानीका बासिन्दालाई घरघरमा पाइपबाट ग्याँस पुऱ्याइदिने उद्घोष पुरा हुन अझै धेरै वर्ष लाग्न सक्छ । उनले प्रतिबद्धता जनाएका धेरै कुराहरू पुरा गर्न केही प्रक्रिया सुरू भएपनि सरकारी कर्मचारीहरूको ढिलासुस्ती र कर्मचारीतन्त्रमा रहेको भ्रष्ट प्रवृत्तिले गर्दा प्रधानमन्त्री ओलीका प्रतिबद्धताहरू सजिलै पुरा होलान् भनेर अहिले नै विश्वास गरिहाल्ने अवस्था देखिएको छैन । तर प्रधानमन्त्री ओलीले लिएको राष्ट्रियताको अडानलाई भने जनताले सहज रूपमै स्वीकार गरेर ओलीलाई राष्ट्रियताको पक्षमा अडिग रहन ठूलो हौसला र बल प्रदान गरेका हुनाले ओलीलाई आफूले प्रतिबद्धता जनाएका विषयहरू पुरा गर्न हौसला मिलेको हुनुपर्छ । मुलुकको कार्यकारी प्रमुखले पुरा गर्न नसक्ने प्रतिबद्धताहरू जनतासामु जनाउनु नहुने र प्रतिबद्धता जनाइसकेपछि जसरी भएपनि पुरा गुर्न पर्ने दायित्व ओलीमा रहेको हुनाले अब कर्मचारी तन्त्रलाई चूस्त दुरूस्त राखेर आफ्ना प्रतिबद्धताहरू पुरा गर्ने प्रयासमा लागेको खण्डमा ओली साच्चिकै प्रधानमन्त्रीका रूपमा जनताको विश्वास जित्न सक्छन् ।

नेपालमाथि भारतले अघोषित नाकाबन्दी लगाउँदा नेपाली कांग्रेसका सभापति सुशील कोइराला प्रधानमन्त्री थिए । कांग्रेस र भारतको निकट सम्बन्ध भएपनि तत्कालिन प्रधानमन्त्री कोइरालाले नाकाबन्दीलाई सहज बनाउन सकेनन् । बरू उल्टो संविधान जारी भएको विषयलाई लिएर भारत, नेपाल सरकार र राजनीतिक दलहरू चिढिन पुग्यो । ठीक त्यही बेला केही मधेसवादी दलहरूले भारतकै सहयोग र समर्थनमा मधेसमा आन्दोलन गरेर झण्डै ५५ जना व्यक्तिलाई आहुती दिए । मधेसमा आन्दोलन चर्किँदै गएपनि भारतीय चलखेल तिब्र रूपमा बढेकै बेला नयाँ संविधान अनुसार केपी ओली संसदका बहुमत सदस्यहरूबाट प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भए । प्रधानमनत्रीमा नियुक्त हुनासाथ उनले नाकाबन्दी हटाउन पहल गर्ने प्रतिबद्धता अनुसार ओली नेतृत्वको सरकार अघि बढे पनि विभिन्न कारणहरू र भारतको प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष सहयोगका कारण केही मधेसवादी दलहरू आफ्नै जनताको विरूद्ध खनिएर नाकाबन्दीलाई समर्थन गर्न पुगे । नेपाल र नेपाली जनताका लागि त्यो भन्दा ठूलो दुर्भाग्यको विषय अरू हुन सक्दैन । राजनीतिक दलहरू जनताको सेवाका लागि गठन भएका हुन्, तर आफ्नै जनताको विरूद्ध राजनीतिक दलहरू खनिनु भनेको राष्ट्र द्रोह नै हो । मधेस आन्दोललाई देखाएर भारतले एउटा भूपरिवेष्ठित मुलुकले पाउनु पर्ने नैसर्गिक अधिकार पारवहन समेतमा अवरोध सिर्जना गरेर नेपाल र नेपाली जनतामाथि घात गरेको छ । तर त्यति हुँदा पनि केही मधेसवादी दलहरू त्यही भारतको अगाडि लम्पसार परे । नाकाबन्दीलाई अझ कडा पारिदिन आग्रह गर्दै दिल्ली दरबार त कहिले पटना पुगे । तर त्यति हुँदा हुँदै पनि केपी ओलीले नेतृत्व गरेको सरकारले भारतका सामु घुँडा टेकेन । बरू जनताको साथ लिएर कुटनैतिक रूपमा वार्ता चलाउने पक्षमा सक्रिय भयो । भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दी नखुलेसम्म प्रधानमन्त्री ओलीले भारत भ्रमण नगर्ने भनेर जुन अडान लिए, त्यसलाई जनताले पूर्ण समर्थन गरे । केही मधेसवादी दलहरूको माग अनुसार २०७२ माघ ९ गते संविधानको पहिलो संशोधनबाट जनसंख्याका आधारमा निर्वाचन क्षेत्र र राज्यका प्रत्येक निकायमा समावेशी, समानुपातिक प्रतिनिधित्व गराइने संवैधानिक व्यवस्था गरिएपछि मधेसवादी दलहरू आन्दोलन फिर्ता लिन बाध्य भए । आफैंले सहयोग र समर्थन गरेका दलहरूले जनताको व्यापक दबाबका कारण आन्दोलन फिर्ता लिएपछि भारतले बाध्य भएर अघोषित रूपमा लगाऐको नाकाबन्दी अघोषित रूपमै फिर्ता लिन बाध्य भएको थियो । पछिल्लो पटक नेपालको संविधानलाई लिएर भारतले विश्वजगतमा भ्रम सिर्जना गर्ने प्रयास गरिरहेको छ । त्यसको पछिल्लो प्रमाण हो, युरोपियन युनियन र भारतले ब्रसेल्समा निकालेको संयुक्त विज्ञप्ति । यी सबै तथ्यहरूलाई नेपाल सरकार र राजनीतिक दलहरूले राम्ररी मनन गरेर एकै ठाउँमा सबै उभिने र जनताको साथ लिने हो भने नेपाललाई कसैले हेप्न र आफ्नो प्रभावमा राख्न सक्ने सम्भावना देखिँदैन । तर ठीक त्यसको उल्टो दुर्भाग्यवस सरकारमा सामेल भएका दलहरू, प्रमुख प्रतिपक्षी र अन्य साना दलहरू पार्टीगत स्वार्थमा रूमलिएका र पार्टीगत स्वार्थ र व्यक्तिगत स्वार्थ पुरा गर्ने तर्फ उन्मूख हुँदै गएकाले नेपाल हेपिनु परेको सत्य वास्तविकता हो । यी सबै तथ्यहरूलाई मध्यनजर गरेर प्रधानमन्त्री ओलीले आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई निम्न काममा लगाउन सक्नु पर्छ ।

समयभन्दा बलवान अन्य केही हुन सक्दैन । त्यसैले समयमै काम गर्ने प्रवृत्तिमा सुधार ल्याउनु पर्छ । गणतन्त्र नेपालको संविधान कार्यान्वयन गर्ने काम ज्यादै चुनौतीपूर्ण रहेको छ । समयमै काम नहुने हो भने त्यसको कुनै अर्थ रहँदैन । प्रधानमन्त्री ओलीले भनेझैँ आफ्नो मुनाफाको जिन्दगीलाई जनताको सेवामा लगाउने उनको प्रतिबद्धतालाई व्यहारमै उतार्नु आवश्यक छ छ । ओली नेकपा एमालेका अध्यक्ष समेत रहेका हुनाले उनले उनेको नेतृत्वको पार्टीलाई देश विकास र जनताको सेवाका लागि परिचालन गर्नु आवश्यक छ । उनको पार्टीभित्र रहेको मतभेदलाई थाँती राखेर ओली जनताको सेवामा लागेको खण्डमा ओलीको रक्षा जनता स्वयंले गर्ने छन्, त्यो विश्वास ओलीमा हुनुपर्छ । उनी अहिले एमाले अध्यक्ष मात्र होइनन्, मुलुकको कार्यकारी प्रधानमन्त्री समेत भएका हुनाले आफ्नो पार्टीको मात्र स्वार्थ हेरेर अगाडि बढ्ने हो भने ओली प्रधानमन्त्री भएको कुनै अर्थ रहँदैन । पछिल्लो समयमा ओलीले दिएका आदेशहरू उनकै पार्टीका मन्त्रीहरूले अवज्ञा गरेका हुनाले त्यस्ता मन्त्रीहरूलाई तत्कालै वर्खास्त गरी आदेशको पालना गर्न लागाउने दायित्व ओलीकै हो ।

पछिल्लो समयमा संवैधानिक निकायदेखि राजदूत नियुक्ति छिटो गरिनु आवश्यक छ । विभिन्न मुलुकमा राजदूत नियुक्त हुन नसक्दा नेपालको प्रतिष्ठा माथि नै आँच आउन सक्नेभएकाले अविलम्ब राजदूतहरू र संवैधानिक निकायका पदाधिकारीहरू नियुक्त गरिनु पर्छ । संविधान जारी भएपश्चात संविधानका बारेमा विश्व जगतलाई जानकारी गराउन नसक्दा भारतले नाकाबन्दी लगाएको र हेपाहा प्रवृत्ति देखाएको हुनाले त्यो भ्रमलाई चिर्न समेत राजदूत नियुक्ति हुनु अवाश्यक छ । कार्यकारी प्रधानमन्त्री नै समयमा काम गर्दैनन् भने अन्यले किन गर्ने भन्ने प्रश्न उठ्न नदिन पनि सयमै संवैधानिक निकाय र राजदूतहरूको नियुक्ति हुनु आवश्यक छ । कार्यकारी प्रमुखले फटाफट निर्णय गर्ने क्षमता राख्नु आवश्यक छ । कर्मचारी तन्त्रले गर्ने ढिलासुस्तीले गर्दा भूकम्पपीडितले समयमै राहत नपाएका र अन्य सुविधा समेत पाउन नसकेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै समयमै निर्णय गर्नु उचित हुन्छ । यदि समयमै निर्णय नगरेर जनताको ज्यान जोखिममा पऱ्यो भने त्यसको अपजस कार्यकारी प्रधानमन्त्रीमै जान्छ भन्ने हेक्का प्रधानमन्त्रीलाई हुनै पर्छ ।

अब आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ को बजेट बनाउने र सार्वजनिक गर्ने बेला भएकाले लोकप्रिय बजेट बनाउनै पर्छ । जनताले प्रत्यक्ष रूपमा लाभ पाउने गरी बजेट ल्याउनु आवश्यक छ । भूकम्प र नाकाबन्दीको मारमा परेका जनतालाई प्रत्यक्ष लाभ हुने गरी बजेट निर्माणमा अर्थमन्त्रालय र सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिनु अवाश्यक छ । त्यसैगरी स्थायनी निकायको चुनाव गराउने तर्फ सरकारको ध्यान जानु आवश्यक छ । लामो समयदेखि स्थानीय निकायको चुनाव नहुँदा स्थायनी निकायहरू भ्रष्टाचारको जालोमा डुबेका छन्, त्यसलाई तोड्न चुनाव आवश्क छ । मधेसमा केही समस्या देखएिका हुनाले त्यस्ता समस्याको समाधान गर्न वार्ता, बहस र छलफल गरी समाधान खोजियोस् । कर्मचरीतन्त्रमा रहेको दादागिरी अन्त्य गरी जनताले तिरेको करबाट तलबभत्ता खाने कर्मचारीलाई जनताकै सेवामा लाग्न सक्ने वातावरण सिर्जना गरियोस् । सुशासनको अनुभूति गर्ने गरी अन्य कामहरू अघि बढाइयोस्, सरकारले आफ्नो प्राथमिकता निर्धारण गरी कार्य गरोस् । राज्यका तीनै अंगहरूका सीमा निर्धारण गरी कसैमाथि हस्तक्षेप नहुने वातवारण मिलाइयोस् । यदि त्यो गर्न ओली सफल भए भने उनको कार्यकाललाई आउँदो पुस्ताले समेत स्मरण गर्न सक्छन्, यदि होइन भने ओली पनि सिंहदरबारको भित्तामा फोटो झुण्ड्याउने कार्यमै मात्र सीमित रहेन छन् ।

devendrachudal@gmail.com

यी नेता हुन् कि निरंकुशताका प्रतीक ?

राजन कार्की

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर जति खोके पनि यथार्थमा हाम्रा नेताहरू लोकतान्त्रिक बन्न सकेनन् । लोकतन्त्रका कुनै पनि आचरण यिनले देखाएकै छैनन् । यिनीहरू त निरंकूशताका प्रतीकजस्ता पो देखिन्छन् ।

सैद्धान्तिक झगडा सरकारभित्रै छ, झगडा संसद र सडकमा छ । विवाद अन्तरपार्टी र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसम्म पनि पुगिसकेको छ । नेपालको संविधान २०७२ विवादको पोको बनिसकेको छ । यसरी विविदित संविधानलाई उत्कृष्ट भनेर सबै पार्टी सरकारमा गएर र निर्दलिय सरकार बनाएर संविधान कार्यान्वयन गर्ने कि लोकतन्त्रको मर्म र मर्यादाअनुसार जनमत लिएर संविधानलाई देशको सर्वग्राह्य मूल कानुनको दर्जामा स्थापित गर्ने ? पार्टीहरू मिलेर संविधान बनाए, यो ऊँटजस्तो बनेछ क्यार, अव मिलेर लाद्ने प्रयत्न भइरहेको छ । यी कस्ता लोकतान्त्रिक पार्टी र नेताहरू हुन्, जो निरंकूश बनेर संविधान लाद्न खोजिरहेका छन् । संविधानलाई लोकतान्त्रिक दस्तावेज बनाउने सोच नै नभएका नेताहरू दयाका पात्रजस्ता लाग्छन् ।

सरकारमै रहेका राप्रपा, राष्ट्रिय जनमोर्चा र आधा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने मधेसी मोर्चा, सडकमा आन्दोलित माओवादी र अन्य दलहरूसमेत संविधानलाई मानिरहेका छैनन् । यस्तो संविधान कसरी उत्कृष्ट हुनसक्छ, यसबारेमा प्रधानमन्त्री ओली र माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डलाई बाहेक अरूलाई अत्तोपत्तो छैन । संविधान घोषणा गर्दा ९० प्रतिशतको समर्थन भयो होला तर त्यो प्राविधिक रूपमा सिमित हुनपुगेको छ ।

संविधानलाई आलोचनात्मक समर्थन गर्ने राप्रपा नेपाल अव एक्लो रहेन ।अरू पनि छन्, संविधान संशोधनसहित कार्यान्वयन गरौं भन्नेहरू । हो, संसद बैठकको पहिलो दिनदेखि संसद अवरूद्ध गर्ने र संवैधानिक राजतन्त्रसहितको हिन्दूराष्ट्र घोषणा गराउन बाध्य पार्ने एजेन्डा बोकेर समानुपातिकका २४ सदस्यसहित संविधानसभा प्रवेश गरेको राप्रपा नेपालले संविधानलाई प्राथमिकता दियो र संवैधानभित्रै रहेर संविधानको संशोधनका माध्यमबाट आफ्ना उद्देश्यपूर्ति गर्ने रणनीति लियो । यही रणनीति लिएका कारण राप्रपा नेपाललाई संसदमा मनोनित एक सिट, प्रधानमन्त्रीपछिको दोस्रो वरियता र उपप्रधानसहितको पराराष्ट्र मन्त्रालय पनि मिल्यो । त्यसपछि राप्रपाभित्र भूकम्प जान थालेको हो । पहिले पद्मसुन्दर लावती समूह अलगियो भने अहिले केशरबहादुर विष्टले अव म कारवाही गर्छु अध्यक्ष कमल थापालाई भनेर आक्रोसित र आन्दोलित भएका छन् ।

केशरबहादुर विष्ट गुट, फुटबाट बनेका र २७ थरि भुरे टाकुरे संघ, संस्था र पार्टीहरू मिलेर बनेको राष्ट्रिय जनसंघर्ष मोर्चामा मिसिन पुगे । यही मोर्चाले चैत २६ गते लाठी जुलुस निकालेर हिन्दूराष्ट्र र राजतन्त्रको माग राजधानीमा उचाल्न थालेको छ । राजधानीमा नारा त घन्कियो, तर राजनीतिक प्रभाव पारिसकेको छैन । लोकप्रियताका लागि पूर्ण तैयारीका साथ कार्यक्रम गर्न नसकेको अनुभव गरियो । यद्यपि तरङ्ग उठेको छ, यो तरङ्गलाई ज्वाराभाटामा बदल्ने प्रयास पनि भइरहेको छ । ९५ प्रतिशत ॐकार परिवार जागृत भइसकेका छन् । तिनीहरू सडकमा निस्किए भने विचारको यो आन्दोलन आँधी नहोला भन्न सकिन्न ।

राप्रपा नेपालका अध्यक्ष कमल थापाले बिद्रोही केशरबहादुर बिष्टले हिन्दूराष्ट्र र राजतन्त्रको एजेन्डा छोडिसके, यो थापाको फुइँकी मात्र हो, थापाले मलाई के कारवाही गर्छन्, अव म कारवाही गर्छु कमल थापालाई भनेको विषयलाई गम्भीरताका साथ लिदै आफूमाथि हिन्दूवाद र राजतन्त्रवाद त्यागेको आरोपको राप्रपा नेपालका अध्यक्ष कमल थापाले प्रतिवाद गरेका छन् । उनले भनेका छन्- राप्रपा नेपालले हिन्दूवाद र संवैधानिक राजतन्त्रको एजेन्डा त्यागेको छैन । यस्तो बेलामा रिपोर्टर्स क्लव, दाङमा उभिएर अध्यक्ष कमल थापाले जनतामा विश्वास हुनुपर्‍यो, हिन्दूराज्य र राजतन्त्र दुबै आउनसक्छ ।

हिन्दूराष्ट्र र राजतन्त्र त्याग्यो भनेर आरोप लागिसकेको अवस्थामा आफ्नो बचाउ गदै भनेका छन्- 'हो, यो संविधानमा हाम्रो पार्टीका आधारभूत मान्यताहरूसमेत समेटिएका छैनन् तर, अत्यधिक बहुमतले त्यसलाई पारित गरिसकेपछि त्यसलाई स्विकार गर्नु प्रजातिन्त्रक आदर्श हो । संविधान अपरिवर्तनीय छैन । आगामी अध्यावधिक चुनावमा राप्रपाले त्यो मुद्दामा जित हासिल गर्न सकिन्छ ।

अर्थात् राप्रपा नेपालले सडक आन्दोलन होइन, संवैधानिक चुनावी आन्दोलनलाई प्राथमिकता दिएको स्पष्ट भएको छ । राप्रपा नेपालले अव सडक संघर्ष अथवा संसदमा धर्ना दिएर आफ्ना एजेन्डा अघि सार्नेवाला देखिदैन ।

यता प्रधानमन्त्री ओलीले दरवारको टाट्नमा घाँस खानेहरू भनेर थापामाथि छड्के गाली गरेपछि थापा झन आक्रोसित भएका छन् । त्यसैपनि संघीयता कार्यान्वयन उच्चस्तरय समितिमा थापालाई प्रधानमन्त्रीले माइनस् गरेपछि उपप्रधानमन्त्री थापाले क्याविनेट बैठकसमेत बहिष्कार गरेर प्रधानमन्त्रीसँग शीतयुद्ध सुरु गरेका छन् । अव हेर्नुँछ, राप्रपा नेपाल सरकारबाट बाहिरिएर संविधान संशोधन गराउने शक्ति आर्जनतिर लाग्छ कि ओलीकै चमरपंख बनेर राज्यकोष चुसेर बसिरहन्छ ।

यता कांग्रेसभित्रका खुमबहादुर खड्का जो हिन्दू अभियन्ता बनेका थिए, पार्टी अधिबेशनपछि त्यसै चाउरिएका देखिन्छन् । उनको अभियान सेलाएजस्तो छ । त्यसै पनि कांग्रेसभित्र हिन्दूवाद चाहिन्छ भन्ने ठूलै जमात छ । कम्युनिष्टहरू राप्रपा नेपाल र कांग्रेसजस्ता हिन्दूवादीहरूलाई जसरी पनि किनारा लगाएर धर्मनिरपेक्षता कार्यान्वयन गराएरै छाड्ने रणनीति बनाँइरहेका देखिन्छन् । सत्ता पनि वामपन्थीलाई चाहिने, धर्मनिरपेक्षता पनि धरमराउन नहुने अनि जतिसुकै निरंकूश बनेर भए पनि जनताको थाप्लामा घिरिङ खेलिरहने राजनीति चलाइरहेका छन् कम्युनिष्टहरूले । यही उद्देश्यका लागि फुटेको भाँडो जोड्ने प्रयासमा प्रचण्ड लागेका छन् । यो प्रयासले अर्को विस्फोटन हुने खतरा पनि देखिन्छ ।

सरकारमै रहेका राप्रपा, राष्ट्रिय जनमोर्चा र आधा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने मधेसी मोर्चा, सडकमा आन्दोलित माओवादी र अन्य दलहरुसमेत संविधानलाई मानिरहेका छैनन् । यस्तो संविधान कसरी उत्कृष्ट हुनसक्छ, यसबारेमा प्रधानमन्त्री ओली र माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डलाई बाहेक अरुलाई अत्तोपत्तो छैन ।

संविधान जारी भयो, कार्यान्वयन हुनसकेन । जसरी पनि कार्यान्वयन गर्नुपर्छ भन्ने ठूला नेताहरूको कुरा छ । जसरी पनि भनेको लाद्ने हो । लादिएको संविधान कसरी जनताले आत्मसात थर्न सक्लान्, कसरी अपनत्व ग्रहण गर्लान् ? संविधान जारी भएको ७ महिनापछि पनि संविधान जिवन्त हुन नसक्नु भनेको संविधान मरिसक्यो भन्दा फरक पर्दैन । सडकका शक्तिहरूमात्र होइन, संसदकै शक्तिहरूसमेत संविधानमा विभेद रहेको, राष्ट्रिय सहमतिको अभाव भएको र राष्ट्रिय एकता कायम गराउन नसक्ने सबैको तर्क छ । यो तर्कलाई एकै थलोमा बसेर कमीकमजोरी सुधार गर्न दलहरूको ध्यान गएकै छैन । दलहरू खाली सत्ताको र भत्ताको खेलमा व्यस्त छन् । जो स्वार्थमा सिमित हुन्छ, उसले कसरी संविधानलाई राष्ट्रिय जीवनशैली बनाउन सक्छ र ?

मूल समस्या संघीयता, धर्मनिरपेक्षता र राजतन्त्रकै विवादमा छ । यी राष्ट्रिय मुद्दाहरू संवोधन गर्ने भनेको जनादेशले नै हो । जनादेश के छ यी विषयमा ? यसको निदान जनमतसंग्रहबाट मात्र सम्भव छ । हिन्दूवाद, राजतन्त्रवाद र संघीयताविरोधीहरू सडकमा निस्किन थालिसकेका छन् । अहिले पनि बुद्धि नपुर्‍याउने हो भने जारी संविधानलाई जतिसुकै फुँदा गाँसेर उत्कृष्ट भने पनि ६२ जनाको खली खाइसकेको संविधान यसैगरी निकृष्ट भएर च्यातिनेछ, पोलिनेछ र खरानी हुनेछ ।

संविधानलाई देशको मूल कानुनका रूपमा स्थापित गर्ने हो भने बिबादका विषयहरूलाई जनमत संग्रह गरेर टुंग्याउन जरूरी छ । यसको कुनै बिकल्प नै छैन । ठूला पार्टीले सत्ता चलाउलान्, सत्ताले सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ला । तर, गोली ठोकेर संविधान कार्यान्वयन हुनसक्दैन । लोकको मन जित्ने लोकमतले नै हो । लोकमत लिन पार्टीहरूले डराउनु हुन्न । लोकमत लिन डराउने र लोकमतको कदर नगर्ने जो कोही होस्, उसले आफूलाई लोकतन्त्रवादी भन्नु भूठा हुनेछ ।

अव अबेर गर्नु भनेको देशलाई अझ पछाडि धकेल्नु हो । देशलाई अग्रगमनमा लाने हो भने जनमत गरौं, जनादेशअनुसार अघि बढौं । जनादेश प्रतिकूल आउँछ भनेर डराउनु लोकतन्त्रविरोधी हुनु हो । चेतना भया ।

नयाँ वर्ष २०७३ को हार्दिक मंगलमय शुभकामना

नेपालकै उत्कृष्ट कोरियन भाषा इन्स्टिच्यूट

सिन्ह्वा कम्पनी प्रा.लि.

बागबजार, काठमाडौं

(पिके क्याम्पस अगाडि, यति प्लाजा)

फोन : ०१-६९२३१५२, ६९२३१३०

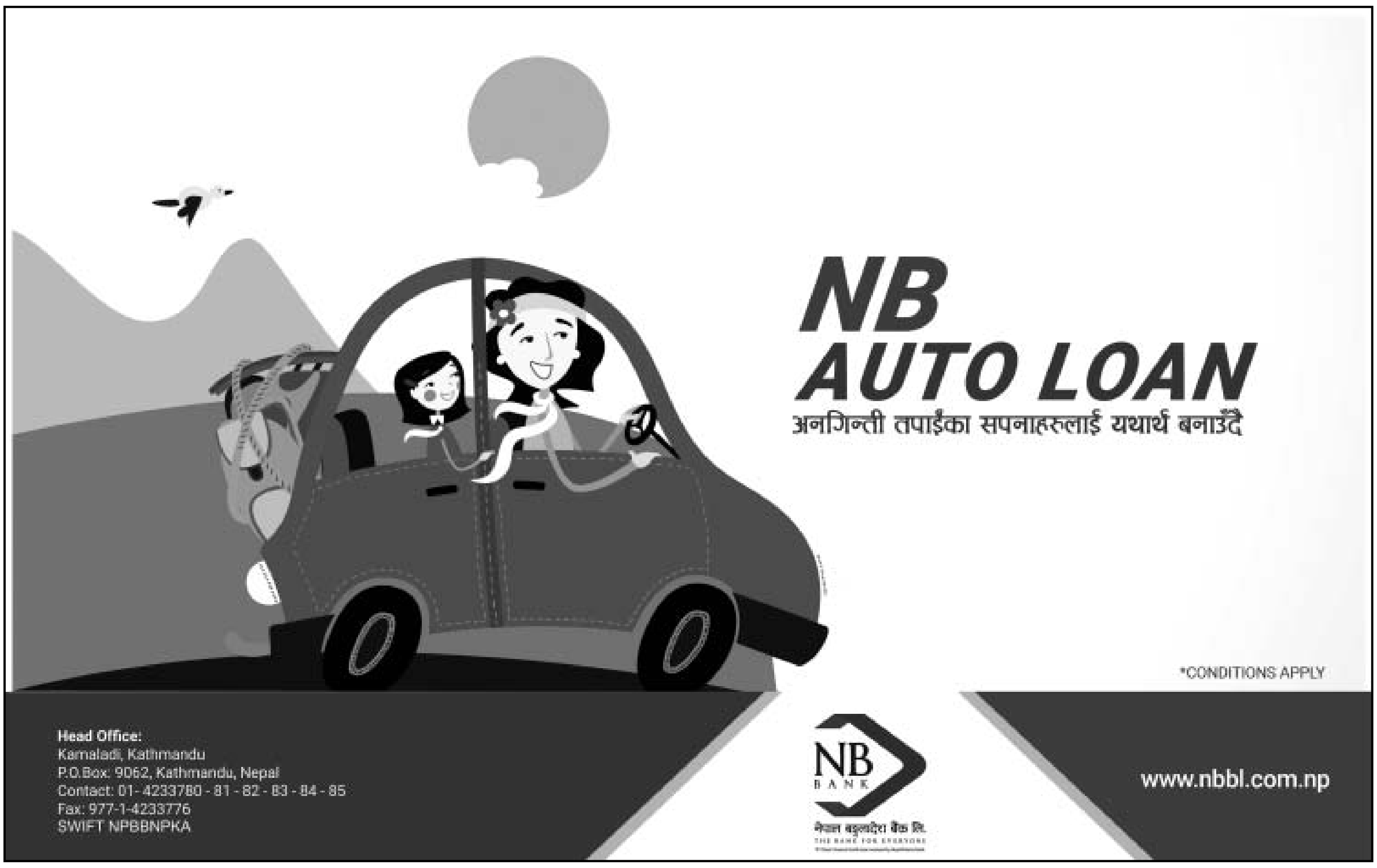

Real Face of Terror Exposed

Terrorism which is inhuman has enveloped almost entire world in general and South Asia in particular.

Pakistan is a country subjected to terrorism itself. Present military and civilian leadership is determined to unearth and root out the menace from its soil, because the survival of the country itself is at stake and the entire nation shares this resolve.

However, various developments have exposed the real face of terror, which need special attention.

In this regard, Pakistan has become hub of cross frontier proxies and the role of India has become naked after the arrest of Kulbhushan Yadav, on March 24, 2016. Yadav openly admitted that he was the serving agent of Indian secret agency RAW in Balochistan province, and during his stay, he contacted various Baloch separatist leaders and insurgents, including Dr Allah Nazar Baloch, to execute the task to damage the China-Pakistan Economic Corridor project (CPEC).

In this context, while addressing a joint press conference with Federal Minister for Information Pervaiz Rasheed, Director General of Inter-Services Public Relations (ISPR) Lt. Gen. Asim Saleem Bajwa said on March 29, 2016, “Kulbushan Yadav’s arrest is a rare case that does not happen very often.” He disclosed that Yadav was an active officer of the Indian Navy prior to his joining RAW. He also served as a scrap dealer and had a jewelry business in Chahbahar, Iran, after he joined RAW in 2013.

In a video, during the press conference, Yadav confessed that he spied for India. Yadav admitted that he was assigned with the task to create unrest in Karachi and Balolchitan to destabilise Pakistan and to target the Gwadar Port. Yadav also disclosed that he was funding Baloch separatists along with other terrorists—he was captured, while heading Iran.

Although in the past too, various agents of Indian secret agency RAW were arrested in Pakistan, yet the case of Kulbushan Yadav has exposed the real face of India’s terror.

The fact of the matter is that admission of the Indian spies, particularly of Kulbushan Yadav clearly prove that Indian RAW has a well-organized espionage system in Pakistan.

In this connection, RAW with the assistance of some external entities, particularly Israeli Mossad have well-established its espionage network in Afghanistan, and besides backing other similar terrorist groups, it has been supporting Afghanistan-based Tehreek-e-Taliban Pakistan (TTP) which has claimed responsibility for several terror attacks inside Pakistan, including the recent one at Gulshan-e-Iqbal Park (Children Park) in Lahore on Easter Sunday (March 27, 2016), which killed at least 72 persons, including 29 children. RAW is also behind sectarian violence in Pakistan.

With the tactical backing of CIA and Mossad, RAW have also been assisting the Balochistan Liberation Army (BLA) and other separatist outfits and Jundullah (God’s soldiers) which have committed various subversive acts in the province of Balochistan—abductions and killings of several nationals of China and Iran. These agencies are also weakening Pakistan, because it is the only nuclear country in the Islamic World.

It is time that the international community must understand the true picture, denounce India for its involvement in terrorist activities, and support Pakistan’s stance and efforts in curbing the menace.

India which apparently, claims to be the largest democracy, acting upon the principles of liberalism and secularism has broken all the records of violence, genocide and massacre perpetrated on various ethnic and religious groups, entailing the community of its own lower castes.

Since the leader of the ruling party BJP Narendra Modi became Prime Minister of India, various developments like unprecedented rise of Hindu extremism, persecution of minorities, forced conversions of other religious minorities into Hindus, ban on beef and cow slaughter, inclusion of Hindu religious books in curriculum, creation of war-like situation with Pakistan etc. clearly show that encouraged by the Hindu fundamentalist outfits such as BJP, RSS VHP, Bajrang Dal and Shiv Sena including other similar parties have been promoting religious and ethnic chauvinism in India by propagating ideology of Hindutva (Hindu nationalism). Especially, assaults on Christians and Muslims including their places of worships and property have been intensified by the fanatic Hindu mobs.

Under Modi rule, as part of anti-Muslim and anti-Pakistan approach, New Delhi accelerated unprovoked firing at the Line of Control in Kashmir and Working Boundary across Pak-Indian border. While, in the recent months, extremists of Hiudu fundamentalist groups intensified assaults on the Muslims and Pakistani artists, famous literary persons—members of the cricket boards etc., and even on moderate Hindus.

Thanks to the policies of Modi’s Government, even Indian media is already actively highlighting the radicalization of Indian society and pathetic state of minorities which are eroding secularism in India.

In this respect, in the recent past, more than 200 Indian writers, authors, scientists, artists, filmmakers, film-stars etc. decided to return their national awards in protest to rising Hindu extremism, while more than 100 persons have returned their rewards. Former Indian military personnel have also started returning their medals, criticizing the policies of the BJP government.

In order to discourage Modi-led extremist policies, all such atrocities including indifferences to other minorities, human rights etc. and New Delhi’s strategy to destabilize Pakistan by sponsoring terrorism-related activities must be thoroughly debated in the regional and international media.

And Pakistan needs to adopt fresh pursuance of regional cooperation in strengthening the fight against terrorism. Regional forum, including China and Central Asia will be a great platform to pursue the theme in addition to the media and diplomacy.

China and Pakistan are woven together in the CPEC project. Beijing already understands Islamabad’s efforts in confronting terrorism. However; there is a requirement to sensitize China about the Indian conspiracy to spoil Pak-China friendship and cooperation. As already pointed out, activities of Kulbhushan Yadav were aimed at scuttling the CPEC in particular.

It is mentionable that Pakistan as a nation does not believe in sectarianism. All the proxies against Pakistan aimed at creating sectarian divide have failed. Pakistan’s effort to settle crises in Yemen and Syria is testimony of its stance on such issues which has been appreciated by international community.

Nonetheless, Indian extremist policies have exposed the real face of terror.

By : Sajd

सुखद् बनोस् नयाँ वर्ष,

हरिमान लामा

वैशाख १ लाई नयाँ वर्षको रूपमा राज्यले औपचारिक मान्यता दिएको सम्भवतः विश्वमै नेपाल एक मात्र देश हो । तर, नेपालबाहेक अन्य विभिन्न देशका थुप्रै संस्कृतिमा वैशाख १ र आसपासलाई नयाँ वर्षको रूपमा मनाउने प्रचलन रहिआएको छ । उचित नीति र योजना बनाएर अघि बढ्ने हो भने वैशाख १ लाई नयाँ वर्षको रूपमा मनाउने विश्वका अन्य संस्कृतिको केन्द्र नेपाललाई बनाउन सकिन्छ । विशेषगरी, पूर्वीय सभ्यता बोकेका थुप्रै देशका विविध संस्कृतिमा वैशाख १ र आसपासलाई नयाँ वर्षको रूपमा मनाउने प्रचलन रहिआएको छ । छिमेकी मुलुक भारतका विभिन्न राज्य, बंगलादेश, श्रीलंका, बर्मा, थाइल्यान्ड, लाओसजस्ता देशमा वैशाख १ र आसपासका दिनलाई नयाँ वर्ष आरम्भ भएको मानेर भव्य रूपमा मनाउने प्रचलन रहेको पाइन्छ । जस्तै, भारतको तमिलनाडुमा तमिलहरु वैशाख १ लाई नयाँ वर्षका रूपमा मनाउँछन् । यसलाई उनीहरु पुथान्डु भन्छन् । यस दिन उनीहरु घर तथा आँगन सजाउँछन् । आफन्तजनसँग भेटघाट गरेर रमाइलो गर्छन्, शुभकामना आदानप्रदान हुन्छ । मलेसिया, सिंगापुर आदि देशमा छरिएर रहेका तमिलहरूले पनि यस दिनलाई एउटा महत्वपूर्ण सांस्कृतिक पर्वको रूपमा मनाउने गरेको पाइन्छ ।

त्यस्तै, भारतकै पन्जाबका पन्जाबी तथा शिखहरु जो अमेरिका, क्यानडालगायत थुप्रै देशमा छरिएर रहेका छन्, उनीहरूले अप्रिल १४ का दिनलाई नयाँ वर्ष मानेर 'वैशाखी पर्व' मनाउँछन् । भारतको नेपालसँग जोडिएका मैथिली संस्कृति मनाइने क्षेत्रमा पनि वैशाख १ को दिन मैथली नयाँ वर्ष मनाइन्छ । भारतकै आसाममा पनि यही दिन नयाँ वर्ष मनाइन्छ । उनीहरु यसलाई 'रंगोली बिहु' वा 'बोहाग बिहु' भन्छन् । भारतकै दक्षिणपूर्वी राज्य उडिसामा अप्रिल १४ लाई नयाँ वर्ष आरम्भ भएको दिनको रूपमा मनाइन्छ । त्यस्तै, भारतको दक्षिणी राज्य केरलामा यही दिन मलायाली नयाँ वर्ष मनाइन्छ । उनीहरु यसलाई 'बिसु पर्व' पनि भन्छन् । भारतकै कर्नाटक राज्यको पश्चिमी भेगमा तुलु भाषा बोल्ने जातिहरु यसै दिन नयाँ वर्ष मनाउने गर्छन् । त्यस्तै, भारतको मणिपुरको नयाँ वर्ष पनि अप्रिल १४ अर्थात् वैशाख १ को आसपास पर्छ । उनीहरु यसलाई 'चेरोउवा' भन्छन् ।

दक्षि एसियाली मुलुक बंगलादेश र भारतको पश्चिम बंगालमा पनि वैशाख १ लाई पर्वका रूपमा धुमधामसँग मनाइन्छ । उनीहरु यसलाई 'पोहेला वैशाख' भन्छन् । श्रीलंकामा सिंहालीहरु पनि वैशाख १ मै नयाँ वर्ष मनाउँछन् । यस दिन उनीहरु परिवारका सदस्यसहित जम्मा हुने, प्रार्थना गर्ने तथा सँगै बसेर खाना खाने गर्छन् । सिंहालीहरु नयाँ वर्षलाई 'अथुल अभुरूद्ध' भन्छन् । बर्मामा यही समयमा मनाइने नयाँ वर्षलाई 'थिंगयान' भनिन्छ । उनीहरु यसलाई आफन्तसँग भेटघाट गरेर, पानीसँग खेलेर तीन दिनसम्म मनाउँछन् । यस दिन शान्ति र समृद्धिका लागि बुद्ध मन्दिरमा पूजा गर्ने चलन उनीहरूको छ ।

थाइल्यान्डमा यही समयमा मनाइने नयाँ वर्षलाई 'सोङक्रान' भनिन्छ । यस दिन मानिसहरु आफ्नो पुर्ख्यौली घर फर्केर आफूभन्दा पाकासँग भेटघाट गर्छन् । थाइल्यान्डमा पनि तीन दिनसम्म नयाँ वर्ष मनाइन्छ । लाओसमा अप्रिल महिनामै मनाइने नयाँ वर्षलाई 'पी माई लाओ' भनिन्छ । लाओसमा हरेक वर्ष अप्रिल १४ देखि १६ सम्म तीन दिनसम्म नाचगान, भेटघाट गरेर नयाँ वर्ष मनाइन्छ । कम्बोडियामा पनि थाइल्यान्ड र लाओसजस्तै यही समयमा तीन दिनसम्म नयाँ वर्ष मनाइन्छ । 'चाउल नाम थेमे' भनिने नयाँ वर्षको अवसरमा कम्बोडियालीहरु पुलाउजस्तो परिकार बनाएर खान्छन् । साथै, उनीहरु परम्परागत खेलहरु खेल्छन् ।

चीनको युनान प्रान्तका दाई जातिका मानिसहरु पनि यही समयमा नयाँ वर्ष मनाउँछन् । नयाँ वर्षको अवसरमा यस जातिको विशेष मयुर नृत्यसहितका कार्यक्रम आयोजना गरिन्छ । उल्लेखित संस्कृति बोकेका मानिसहरु आज विश्वका विभिन्न कुनामा पुगेका छन् । जहाँ पुगे पनि उनीहरूले आफ्नो संस्कृति अँगाल्दै आएकाले पनि संसारभरि करोडौं जनसंख्याले कुनै न कुनै रूपमा वैशाख १ र आसपासको दिनलाई नयाँ वर्षको रूपमा मनाइरहेकै छन् ।

तर, नेपाल मात्र एउटा यस्तो देश हो, जसले सांस्कृतिक रूपमा मात्र नभएर आफ्नो औपचारिक प्रशासनिक क्यालेन्डर नै वैशाख १ बाट सुरु गर्दै आएको छ । यसले नेपालको विशिष्ट पहिचान बनेको छ । तर, यसबारे प्रचारप्रसार भने न्यून मात्रामा भइरहेको छ । नेपालले नयाँ वर्षको सांस्कृतिक पहिचान वैशाख १ लाई पर्वको रूपमा मनाउने अन्य मुलुकका संस्कृतिमा पनि योजनाबद्ध तवरले विस्तार गर्ने हो भने ती स्थानमा नेपालप्रतिको आकर्षण बढ्न सक्छ । नेपाल वैशाख १ लाई नयाँ वर्षको पर्व मान्ने सांस्कृतिक केन्द्र बन्न सक्छ । यसले नेपालको पर्यटन विकासमा उल्लेखनीय टेवा पुग्नेछ ।

नेपाल शान्तिका दूत गौतम बुद्धको जन्मभूमि हो । गौतम बुद्धको जन्म वैशाख पूर्णिमामा भएको थियो । यसले गर्दा वैशाख महिनाको महत्व अझ बढी छ । र, अर्कोतर्फ वैशाख १ को आसपासमा नयाँ वर्ष मनाउने अन्य देशमा बुद्ध धर्मको आकर्षण रहेको पाइन्छ । जस्तो- श्रीलंका, थाइल्यान्ड, म्यान्मारजस्ता मुलुकमा बुद्धमार्गीहरूको संख्या ठूलो छ । वैशाख महिनासँगै सुरु हुने नयाँ वर्ष र सोही महिनामा पर्ने बुद्धजयन्तीलाई समन्वय गरेर ती मुलुकहरूमा प्रचारप्रसार गर्ने हो भने नेपालमा बर्सेनि यो समयमा लाखौं पर्यटक भित्र्याउन गाह्रो हुँदैन । यसका साथै नेपालमा नयाँ वर्ष वैशाख १ लाई महत्व दिने विविध सांस्कृतिक जात्रा तथा पर्वहरु पनि छन् । जस्तो, भक्तपुरको विस्केटजात्रा, जिब्रो छेड्ने जात्रालाई लिन सकिन्छ । नयाँ वर्षको आसपास मनाइने यी जात्राबारे वैशाख १ र आसपासको दिनलाई नयाँ वर्षको रूपमा मनाउने संस्कृति भएकाहरूमाझ प्रचारप्रसार गर्न सके नेपालमा पर्यटक संख्यामा अवश्य पनि वृद्धि हुनेछ ।

यति मात्रै होइन, नेपाली नयाँ वर्षको विशेषतालाई उजागर गर्ने अन्य थुप्रै सांस्कृतिक, धार्मिक एवं प्राकृतिक पर्व, स्थान तथा वस्तु नेपालमा छन् । जस्तो, हरेक वर्ष वैशाख १ गते सिरहाको लहानदेखि चार किलोमिटर पश्चिममा सलहेस नामक फूल फुल्ने गर्छ । यो यस्तो फूल हो, जसमा अघिल्लो दिन कोपिला लाग्ने र बिस्तारै आकार लिँदै नयाँ वर्षको बिहानी वैशाख १ गते मालाको आकारमा प्रकट हुन्छ । बिहान फक्रने र वैशाख १ गतेको साँझदेखि ओइलिँदै भोलिपल्ट झर्ने गर्छ । नेपालमा मात्रै पाइने यो दुर्लभ फुलको बारेमा पर्याप्त प्रचारप्रसार गर्ने हो भने त्यसलाई हेर्न पनि पर्यटकहरु नेपाल आउन सक्छन् ।

नेपालभित्र पनि सांस्कृतिक विविधताअनुसार फरक-फरक दिनमा नयाँ वर्ष मनाउने परम्परा पनि रहँदै आएको छ । लोसार, माघी, नेपाल संवत् आदि विविध सांस्कृतिक आधारमा नेपालभित्र मनाइने नयाँ वर्षहरु हुन् । औपचारिक रूपमा राज्यले मान्यता दिएको र आममानिसले मान्दै आएको नयाँ वर्ष भने वैशाख १ बाटै प्रारम्भ हुन्छ । यसले विश्वमा नेपाललाई अलग पहिचान पनि दिएको छ । पूर्वीय ज्योतिषशास्त्रअनुसार सौर्यमानको आधारमा वैशाख १ लाई नयाँ वर्ष मानिएको हो । वैशाख १ गतेदेखि सूर्यले १२ राशिको आफ्नो एकवर्षे यात्रा पूरा गरी मीन राशिबाट पुनः मेष राशिमा प्रवेश गर्दछ । सौरमानलाई नै समय मापनको मुख्य पद्धति मान्ने विक्रम सम्वत्अनुसार यस दिनदेखि नयाँ वर्ष सुरु भएको ज्योतिषीहरूको धारणा छ । यसको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि खोतल्ने हो भने नेपालमा विक्रम संवत्लाई चन्द्रशमशेरले ज्योतिषीहरूको सल्लाहमा तिथि र बारहरूमा तलमाथि नगरी विक्रम संवत् १९६१ मेष संक्रान्ति वैशाख १ गतेदेखि प्रारम्भ गरी लेख्ने चलन चलाएको जानकारी प्राप्त हुन्छ । यसैगरी, केही इतिहासकारहरूका अनुसार मध्यकालमा बाइसी-चौबीसी, मल्ल, शाह राजाहरूले विक्रम संवत् चलाउँदै आएका थिए । केन्द्रका तीन सहरका मल्ल राज्यहरूमा पनि पूर्वमल्लकालदेखि नै अभिलेख, हस्तलिखित, पाण्डुलिपिका वाक्यहरूमा विक्रम संवत्को प्रयोग हुँदै आएको थियो । ऐतिहासिक पृष्ठभूमि जे-जस्तो भए पनि वैशाख १ मा नयाँ वर्ष मनाउने प्रचलनले नेपाललाई विश्वमानचित्रमा अलग पहिचान दिएको छ, यो नेपालको अलग सांस्कृतिक विशेषता बनेको छ । त्यसैले यसलाई धार्मिक वा जातीय संकीर्णताबाट अलग रहेर सांस्कृतिक र पर्यटकीय दृष्टिबाट हेर्नु आवश्यक छ ।

धुम्रपान तथा सूर्ति सेवनको असरबाट बच्ने उपायहरु

सूर्तिजन्य पदार्थ नियन्त्रण र नियमन गर्ने ऐन, २०६८ अनुसार देहायबमोजिमका सर्वाजनिक स्थल, कार्यस्थल र सार्वजनिक यातायातमा धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन गर्न पाईंदैन । यो व्यवस्थालाई कडाइका साथ पालना गर्नाले धुम्रपान तथा सूर्ति सेवनको असरबाट बच्न सकिन्छ ।

- राज्य तथा सरकारी निकाय, संस्था वा कार्यालय
- शिक्षण संस्था, पुस्तकालय, तालिम तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी संस्था
- विमानस्थल, वायुसेवा तथा सर्वाजनिक सवारी साधान
- बालकल्याण गृह, शिशु स्याहार केन्द्र, बृद्धाआश्रम, अनाथालय, बाल उद्यान तथा क्वल,
- सार्वजनिक शौचालय
- उद्योग तथा कलकारखानाका कार्यस्थल
- चलचित्र घर, साँस्कृतिक केन्द्र तथा नाट्यशाला
- होटल, मोटल, रिसोर्ट, रेष्टुरेन्ट, बार, भोजनालय, चमेनागृह, लज, छात्र वा छात्राबास तथा अतिथि गृह
- रंगशाला, कभर्डहल, शारीरिक सुगठन व्यायाम केन्द्र, पौडी पोखरी तथा पुल हाउस
- डिपार्टमेन्टल स्टोर तथा मिनि मार्केट
- धर्मशाला तथा धार्मिक स्थल
- सार्वजनिक सवारीका प्रतीक्षालय तथा टिकट काउन्टर ।

उपरोक्त बमोजिमका सार्वजनकि स्थलमा कसैले धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन गरेमा उक्त स्थानबाट बाहिर निकालिने वा १०० रुपैयाँ जरिवाना वा दुवै सजाय हुने व्यवस्था छ । व्यवस्थापक (सार्वजनिक स्थलको प्रमुख)ले उक्त बमोजिमको सजाय गर्नुपर्ने छ । त्यसैले उक्त सर्वाजनिक स्थलमा कसैले पनि धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन नगरौं । आफ्नो र अरुको स्वास्थ्यको सुरक्षा गरौं ।

सबै सर्वाजनिक स्थलका व्यवस्थापक वा प्रमुखहरुले आफ्नो सर्वाजनिक स्थलमा धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन गर्ने कार्य बन्द गराऔं । आफू र अरु व्यक्तिबाट ऐनको पूर्णरुपमा पालना गरौं, गराऔं ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
टेकु, काठमाडौं

नव वर्ष २०७३ सालको सुखद उपलक्ष्यमा समस्त ग्राहकवर्गमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना

सिटिजन्स बिना धितो कर्जा

Citizens
बिना धितो कर्जा

विशेषताहरु:
- विभिन्न व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि नियमित आम्दानीको श्रोतको आधारमा न्यूनतम रु. ३ लाखदेखि रु. १५ लाखसम्मको बिना धितो कर्जा
- अधिकतम ५ वर्ष सम्मको सरल मासिक किस्तामा भुक्तानी
- ऋण रकम बराबरको बिमा बैंक स्वयंले नै गरिदिने ।
- नियमित मासिक आम्दानीको श्रोतको कागजात तथा सो को कर तिरेको रसिद पेश गर्नु पर्ने ।

Citizens Bank International Ltd.
सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लि.
YOUR PARTNER FOR PROGRESS

विस्तृत जानकारीका लागि: उपभोक्ता कर्जा विभाग
पो. ब. १९६८१, थापाथली, काठमाडौं, नेपाल, फोन: ०१ ४१००५७८, ४२१९५४५, ४२१९५३४ Ext: २०७ र २३६
इमेल: info@ctznbank.com, SWIFT: CTZNNPKA
टोल फ्री नं: १६६००१६६६६७, नोटिस् बोर्ड: १६१८०१४२६२६९९
www.ctznbank.com

विग्रहमा जाने कि सहमतिमा ?

सन्तोष मेहता

दुर्भाग्यवश पछिल्लो नेपाली राजनीति दुई ध्रुवमा विभाजित भएको छ । पछिल्लो लामो मधेश आन्दोलन र राज्यपक्षले त्यसलाई गरेको बेवास्ताका कारण नेपाली समाज नै दुई ध्रुवमा विभाजित हुने खतरा उत्पन्न भएको छ । यो विभाजन र तनावको मूल कारण बनेको छ संघीयतामा सीमांकन र यसको निर्णय गर्ने विधि । सत्तापक्ष संविधानसभाको स्वरूप पहिले भन्दा फरक रहेकोले नयाँ विन्यास अनुरूप गणितकै गर्भबाट अस्वस्थ्य संविधान जन्माएका छन् । मधेशी मोर्चालगायत पहिचानवादी दलहरु विगतमा भएका सम्झौता अनुरूप एवं अन्तरिम संविधानको भावनाअनुरूप सहमतिको गर्भबाट मात्र स्वस्थ संविधान जन्मिन सक्ने अवस्था प्रशस्त हुँदाहुँदै पनि अपाङ्, अस्वस्थ संविधान जबरजस्ती मधेशी, आदिवासी जनजाति, थारु, मुस्लिम, महिला, दलित उपर लादेका छन् । तनावको चुरो यहि हो ।

मधेशी मोर्चालगायत पहिचानवादी दलहरूले सहमतिको निम्ति संघर्षको कार्यक्रमहरु घोषणा गरे लगत्तै सत्तापक्षले पनि उक्त संघर्ष फितलो हुने गरी प्रतिसंघर्षका कार्यक्रमहरु गर्दै अन्ततः संसारमा विरलै भएको मधेशी–थारु जनताको शान्तिपूर्ण अहिंसात्मक संघर्षलाई बेवास्ता गरी लोकतन्त्रको सामान्य मूल्यमान्यताको समेत धज्जीया उडाइदिएको छ । जुन विषय लोकतान्त्रिक विश्वकै निम्ति ठूलो प्रश्न हो । दुवै पक्षहरु संघर्ष, भण्डारफोर एवंम् प्रतिकार र भिडन्तको नीतिमा अगाडि बढेको हुनाले राजनीतिक प्रकृयालाई गतिहिन र तनावपूर्ण बनाइदिएको छ । संसारमा कतै पनि आन्दोलनरत् जनताको प्रतिकारमा राज्यपक्ष यसरी निर्लज्ज तरिकाले उभिएको थिएन होला ।

राजनीतिक टकरावको चुरो

नेपालमा करिब एक सय पच्चिस जातजाति र भाषाभाषी भए पनि मूलतः तिनीहरूलाई चार वटा प्रजातीय समूहमा विभाजित गर्न सकिन्छ । ती हुन् पहाडी (खस) आर्य, मैदानी आर्य-अनार्य, पहाडी तिब्बती–वर्मेली एवम् किराँत–मङगोल र मैदानी अष्ट्रो–द्रविड । भौगोलिक रूपले हिमाल, पहाड र तराई तीनवटा भौगोलिक क्षेत्रमा पनि हावापानी, वातावरणले गर्दा फरक–फरक संस्कृतिको निर्माण हुन गएको छ । जसले उल्लेखित चारवटै प्रजातिको आ–आफ्नै साझा पहिचान पनि स्थापित गरेको छ । जस्तो पहाडी तिब्बती–वर्मेली एवम् किराँत–मङगोलहरूको साझा पहिचान आदिवासी जनजातिको रूपमा स्थापित छ । पहाडी आर्यको (खस) नेपालीको रूपमा पहिचान बनेको छ । मैदानी आर्य-अनार्य (अष्ट्रो–द्रविड र तराई जनजाति तर धेरै मात्रामा आर्य र अनार्यहरूबीच घुमिल भइसकेको) को तराईली–मधेशीको रूपमा परिचय बनेको छ । जनसंख्याको हिसाबले पनि तराईली–मधेशीको जनसंख्या ३१.७०%, पहाडी हिमाली जनजातिको २८.५% र दलित बाहेक खस आर्यको ३०.८९% रहेको छ । तीनवटै पहिचान समूहको जनसंख्या बीच पनि ठूलो भिन्नता छैन ।

बाहुल्य, बर्चस्व र आधारभूमिको हिसाबले पनि तीनवटै पहिचान समूहको आ–आफ्नै भूगोल कायम छ । जस्तै तराइली–मधेशीको भूगोल तराई–मधेश क्षेत्र हो । पहाडी आदिवासी जनजातिको भुगोल पूर्वी र मध्यपहाडी तथा हिमाली क्षेत्र हो । खस नेपालीको आधारभूमि एवम् भूगोल पश्चिम पहाड हो । आ–आफ्नो भूगोलमा संस्कृति, मनोविज्ञान, अर्थतन्त्र, इतिहास, पीडा लगायतमा यिनीहरु बीच समानता छ । राष्ट्रियतासम्बन्धि विश्वव्यापी परिभाषाअनुसार यसरी समरूप वा साझा भूगोल, भाषा, अर्थतन्त्र, मनोविज्ञान आदी भएको जाति, समुदाय र जनजातिहरु साझा रूपमा राष्ट्र (नेशन) हो । र, तिनीहरूको भावना नै राष्ट्रियता हो । यही परिभाषाअनुसार नेपाल बहुराष्ट्रियता भएको मुलुक पनि हो । यसको अर्थ नेपालमा मुख्यतः तीन प्रकारको राष्ट्रियताको विकास भएको छ । पहाडी आदीवासी जनजातिले विकास गरेको जनजातिवाद, पहाडी आर्यहरूद्वारा विकसित नेपालीवाद र तराई मधेशमा विकसित तराईली–मधेशवाद । मुख्यरूपमा भूगोल र सामुदायिक उत्पीडनको पीडाबाट जन्मिएको तराईली–मधेशवाद, जातीय उत्पीडनबाट जन्मिएको जनजातिवाद र राज्यको संरक्षणबाट पैदा भएको नेपालीवादको उत्पतिको स्रोत एवं आधार नै बेग्ला–बेग्लै छन् ।

काँग्रेस, एमाले र एमाओवादीले सक्दो थोरै, कुनै एउटा उत्पीडित पहिचानको बाहुल्य नहुने गरी वा पहिचानलाई पूर्णरूपमा बेवास्ता गरी प्रदेश बनाउने मानसिकताबाट प्रेरित भई सीमांकन रेखा कोरेका छन् । सशस्त्र निःशस्त्र मधेशवादी दलहरु अझै पनि समग्र मधेश एक वा दुई प्रदेशको अडानमा कायमै रहेको अवस्था छ । आदिवासी जनजाति महासंघ तथा यसै आधारमा बनेका पार्टीहरु जातीय राज्यकै वकालत गरिरहेका छन् । यस पछाडीको मनोविज्ञान पनि माथी उल्लेखित तीन वटा अलग–अलग राष्ट्रियवाद नै हो । राजनैतिक दलहरूले पनि यसैलाई पछ्याइरहेका छन् । प्रादेशिक सीमांकनमा सबैभन्दा विवादित रहेको क्षेत्र झापा, मोरङ्, सुनसरी पहाडसँग रहनुपर्ने केपी ओली र कृष्ण सिटौलाहरूको नेतृत्वदायी अडान त्यसैगरी कैलाली, कन्चनपुर प्रति शेरबहादुर देउवाहरूको अडान तथा यी क्षेत्रहरु मधेश–थरूहटमै रहनुपर्ने मधेशवादीको अडान फरक–फरक तीन राष्ट्रियता मनोविज्ञानको दह्रो प्रमाणहरु हुन् । झापा, मोरङ, सुनसरी तथा कैलाली, कञ्चनपुरको रैथाने मधेशी–थारु एवम् तराईली जनजाति भए पनि झापा, मोरङ, सुनसरीमा खस बाहुन कैलाली, कञ्चनपुरमा खस क्षेत्रीको बाहुल्यता छ । मूलतः नेपाली कांग्रेसमा क्षेत्री जातिको प्रभाव, एमालेमा पहाडी बाहुनहरूको प्रभाव रहेको हुँदा उनीहरु यति ठूलो मधेश आन्दोलनलाई समेत बेवास्ता गरी यी पाँचवटा जिल्लाको पुनः सीमांकन गर्न तयार भएनन् र मधेशवादी दलहरु सीमांकनको अडान छाड्न पनि तयार भएनन् । यी सबै विषय राष्ट्रियताको आधारमा बनेको मनोविज्ञानसँग सम्बन्धित हुन् । कतिपयले पहाड र मधेश जोडेर प्रादेशिक सीमांकन निर्धारण गर्नुपर्ने कुरा गर्छन् । कतिपय विद्वानहरूले पहाडमा धेरै प्रदेश र मधेशमा थोरै वा एक प्रदेश वैज्ञानिक छैनन् भनेर भन्छन् । तर सीमांकनको विषयमा बहसको वास्तविक चुरो उपरोक्त विषयहरु होइनन् भन्ने कुरा ती बुझक्कीहरूले बुझेकै रहेनछन् । यद्यपी बुझ्नुपर्ने कुरा लिम्बुहरूको थातथलो रहेको पूर्वी पहाडदेखि लिएर मगर वा गुरूङ्हरूको थातथलो रहेको पश्चिम पहाडसम्मका भूभागमा जति प्रदेश बनेपनि त्यस्ता प्रदेशहरूमा आदिवासी जनजाति महासंघको प्रभाव रहन्छ । तराई–मधेशमा जति प्रदेश बनेपनि मधेशी पार्टीहरु, थारु लगायतका जातीय संस्थाहरूको प्रभाव रहन्छ । कर्णाली क्षेत्रमा जति प्रदेश बनेपनि खसहरूको प्रभाव रहने नै भयो । यसर्थ बहसको केन्द्र बिन्दु प्रदेशको संख्या देखिए पनि सारमा तीन वटा पहिचान बीचको टकराव, द्वन्द्व र समन्वय नै हो ।

संघीयता किन आवश्यक भयो यो अर्को मुख्य प्रश्न हो । एकात्मक देशहरु संघीयतामा तीन कारणले गएका देखिन्छन् । विकास, बहुलता वा विद्रोहलाई सम्बोधन गर्न उनीहरु संघीयतामा गएको देखिन्छ । केन्द्रिकृत प्रणालीबाट विकास कार्य कठिनाई भएको अवस्थामा अपनाईएको संघीयता प्रशासनिक संघीयता हो । जुन विकेन्द्रिकरणतिर लक्षित हुन्छ । बाहुलतालाई सम्बोधन गर्न अपनाईएको संघीयता पहिचान सहितको संघीयता हो । जुन बहुलताको व्यवस्थापनतिर लक्षित हुन्छ । जातीय, समुदायिक एवं औपनिवेशिक उत्पीडन तथा नश्ल लगायतमा आधारित गृहयुद्ध वा विद्रोह आदिलाई सम्बोधन गर्न अपनाइएको संघीयता 'इथिनिक' संघीयता हो । जुन अलगाव वा स्वतन्त्रतातिर लक्षित हुन्छ । सुरूवातमा मधेशवादी दल र आदिवासी जनजातिहरु इथिनिक संघीयताको बहसमा गएको पनि देखियो । वास्तविकता त के हो भने मधेशी जनता सामुदायिक एवं औपनिवेशिक उत्पीडन विरूद्ध विद्रोह नै गरेका हुन् । तर अहिले मधेशवादी मुद्दाको नेतृत्व गरिरहेका मूलधारका मधेशी मोर्चा आबद्ध दलहरु पहिचानसहितको संघीयतामा सहमत भइसकेका छन् । जुन विविधता एवं बहुलतालाई सम्बोधन गरी व्यवस्थापनतिर लक्षित रहेको देखिन्छ । तर काँग्रेस, एमाले र एमाओवादी अझै पनि प्रशासनिक संघीयताकै पक्षमा रहेको प्रष्ट भएको छ । वार्ता र सहमतिमा रहेको सकसको प्रमुख कारण यही हो ।

निकासको प्रस्ताव

विगतको संविधानसभामा यी विषयहरूमा धेरै छलफल गरिएकै हो । प्रमुख राजनीतिक दलहरूबीच पनि अनेकौ छलफल, निष्कर्ष र सहमतिहरु भएका हुन् । मधेश, आदिवासी जनजाति लगायतका आन्दोलनसँग भएको सहमतिमा र विगतको संविधानसभाले संघीयतालाई पहिचानसँग जोडिएको प्रष्ट देखिन्छ । पहिचान भन्नाले मूलतः माथी उल्लेखित गरिएका तीनवटा प्रमुख पहिचान नै हुन् । यसका लागि एउटा विकल्पमा छलफल गर्दा राम्रो हुन्छ । जस्तो भेरी, कर्णाली, सेती तथा महाकाली नदीको जलाधार क्षेत्र अर्थात सुदुर पश्चिम तथा पश्चिमाञ्चल पहाडका केही जिल्लाहरु सम्मिलीत एउटा प्रदेश वने ७०% भन्दा वढी खस वाहुल्य प्रदेश नं. १ हुनेछ ।

तराई–मधेशमा थारु वा गैरथारु यहाँका २० जिल्लामा छरिएर बसोबास गरेको अवस्था छ । तराई–मधेशमा रहने सम्पूर्ण जाति जनजातिको उत्तर–दक्षिण प्रदेशको मनोविज्ञान नभएर पूर्व–पश्चिम प्रदेश बनाउने मनोविज्ञान रहेको छ । कृषिमा आधारित नेपालको तराई–मधेशको जीवनको रूपमा रहेको कतिपय जिल्लाको चुरे क्षेत्रसहित मैदानी भाग सम्मिलित एउटा प्रदेश ७०% भन्दा बढी तराईली–मधेशी बाहुल्य प्रदेश नं. ३ हुन सक्नेछ । जनसंख्याको हिसाबले कुनै प्रदेश अत्यन्त सानो वा ठूलो पनि हुने छैन । यसरी पहिचान र सामर्थ्यको सम्बोधन हुनेगरी नेपाललाई तत्काल तीन प्रदेशमा विभाजन गरी सहमति गर्नु सबैभन्दा उत्तम विकल्प हो । यसैगरी तीन वटा विधानसभाको निर्वाचनको मिति तय गर्न सकिन्छ । बाँकी विषयमा सहमती गरी विधानसभालाई आ–आफ्नो क्षेत्रमा एउटै वा बढी प्रदेश बनाउने हो कि, सीमांकन, नामा⎕न जस्ता विषयहरु के गर्ने र एउटै प्रदेश भए पनि नाम कस्तो राख्ने भन्ने विवाद टुङ्गयाउन अवसर दिनुपर्छ । यसो गर्दा विगतमा भएको मधेशी, थारु, आदिवासी जनजाति आन्दोलनको भावनाअनुरूप अन्तरिम संविधानको धारा १३८ (१क) अनुकुल मधेशी तथा आदिवासी जनजातिको चाहना अनुरूपको स्वायत्त प्रदेशहरु पनि हुने र अर्को कोणबाट हेर्दा जनमतसंग्रह जस्तो पनि देखिने छ । यसले विवादहरूको छिनोफानो गर्न सहज बनाउँछ ।

संघीय राज्य कुनै एउटा पुस्ताको विचारले मात्र निर्धारण हुने विषय होइन । समाजको सामाजिक, आर्थिक स्थितिमा आउने परिवर्तन र राजनीतिक मूल्यको विकाससँगै प्रत्येक पछिल्लो पुस्ताले नयाँ सवालको रूपमा पूनर्मूल्यांकन गरिरहन्छन् । त्यसैले यो निरन्तरको प्रक्रिया हो । त्यसैले सुरूवातमा कम प्रदेश बनाएर बढीभन्दा बढी जनमनोकांक्षा पुरा गर्ने विधि अपनाउनु श्रेयकर हुनेछ । भविष्यमा के गर्ने अर्को पुस्ताले निर्णय गर्ने छ । विचार गर्नुपर्ने कुरा के भने आदिवासी जनजाति र मधेशीलाई बेवास्ता गरी नेपालमा बन्ने कुनै पनि संविधानको कार्यान्वयन सम्भव छैन । त्यसैगरी, केवल मधेशी वा आदिवासी जनजातिको चाहनाअनुरूप मात्रै समग्रमा नेपालको संविधान बन्नु वा कार्यान्वयन हुनु पनि सम्भव छैन । समग्रमा तीनै प्रकारको राष्ट्रियताहरूबीचको एकता र यिनीहरूको मनोविज्ञान अनुरूपको संघीयतामा सीमांकन भए मात्र राजनीतिक स्थिरता र संविधान कार्यान्वयनको अवस्था रहन्छ । राजनीतिक रूपमा काँग्रेस, एमाले, माओवादी र मधेशवादी बीचको सहमति गर्दै सामाजिक रूपमा मधेशी जनजाति र खसहरु बीच सहमति गरे मात्र हामी नेपाल बनाउन सक्छौं । काँग्रेस-एमालेले भनेझै अहिले उनीहरु संसदीय संख्यात्मक रूपमा बलियो अवश्य छन् । सहमति नभए मधेशी मोर्चा र एमाओवादी बाहेकका उग्र शक्तिहरु सहमति प्रक्रियाभन्दा बाहिर त छँदैछन् । मधेशी मोर्चा असफल भए सीके राउतको राजनीति सफल हुन सक्छ । एमाओवादीको राजनीति असफल भए विप्लवको राजनीति सफल हुन सक्छ । यो दुवै अवस्थामा नेपालको हित र स्वार्थको रक्षा हुन त सक्दैसक्दैन झन् नेपाल नै नरहने खतरा रहनेछ । तसर्थ एमाओवादी र मधेशी मोर्चालाई प्रक्रियाभन्दा बाहिर धकेल्नु भनेको दलहरूको असफलता मात्र नभई मुलुककै समेत असफलता कहलिने छ । बाहुलतालाई स्वीकार गरी त्यसलाई व्यवस्थापन गर्ने कि अस्वीकार गरी सबै सँगै समाप्त हुने, विग्रहमा जाने कि सहमतिमा ? नेताहरूका अगाडि अन्य विकल्पहरु छैनन् ।

मधेश दर्पण फिचर सेवा

vhsb

रोनाल्डोको ह्याट्रिक, बार्सिलोना स्तब्ध

एजेन्सी/ स्पेनिस क्लब रियल म्याड्रिड, एट्लेटिको म्याड्रिड, जर्मन क्लब बार्यन म्युनिख र इंग्लिस क्लब म्यान्चेस्टर सिटी आ–आफ्ना प्रतिद्वन्दीलाई पराजित गर्दै युरोपियन च्याम्पियन्स लिग फुटबल प्रतियोगिताको सेमिफाइलनमा प्रवेश गरेका छन् ।

क्रिस्टियानो रोनाल्डोको ह्याट्रिक सहयोगमा मंगलबार रियल म्याड्रिड प्रतियोगिताको सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । रियलले घरेलु मैदान सान्टिएगो बर्नाविउमा जर्मन क्लब उल्सवर्गलाई ३–० ले हराउँदै लगातार छैटौं सिजन अन्तिम चारको स्थान पक्का गरेको हो । क्वार्टरफाइनल पहिलो लेगमा रियल उल्सवर्गसँग २–० ले स्तब्ध भएको थियो

रोनाल्डोले एक मिनेटभित्र दुई गोल गर्दै रियललाई २–० को बलियो स्थितिमा पुऱ्याए । उनको दुवै गोल उल्सवर्गको कमजोर डिफेन्सका कारण

भएको थियो । रोनाल्डोले यस सिजनको च्याम्पियन्स लिगमा १६ गोल गरेका छन् । सन् २०१३/१४ को सत्रमा उनले कीर्तिमानी १७ गोल गरेका थिए । खेलको ७८औं मिनेटमा रोनाल्डोले ह्याट्रिक पूरा गरे । डिबक्सअगाडि प्राप्त फ्रिकिकमा उनले उत्कृष्ट गोल ठोकेका हुन् । च्याम्पियन्स लिगको एकै सत्रमा तीन ह्याट्रिक गर्ने रोनाल्डो पहिलो खेलाडी बनेका छन् ।

यसैगरी इंग्लिस क्लब म्यानचेस्टर सिटी पहिलोपटक च्याम्पियन्स लिगको सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । म्यानचेस्टर सिटीले घरेलु मैदानमा फ्रान्सेली क्लब पेरिस सेन्ट जर्मेन (पिएसजी) लाई १–० ले निराश पार्दै सिटी अन्तिम चारमा पुगेको हो । सिटीले समग्रमा ३–२ को नतिजा निकाल्यो । हारसँगै युरोपकै महँगो क्लबमा गनिने पिएसजी च्याम्पियन्स लिगमा लगातार चार सिजन क्वार्टरफाइनलमा रोकिएको छ ।

यसैगरी डिफेण्डिङ च्याम्पियन बार्सिलोना एट्लेटिको मड्रिडसँग पराजित हुँदै च्याम्पियन्स लिगको क्वार्टरफाइनलबाटै बाहिरिएको छ । पहिलो लेगमा हात पारेको २–१ को जित हात पारेको बार्सिलोना दोस्रो लेगमा २–०ले पराजित हुँदै क्वार्टर फाइनलबाटै बाहिरिएको हो ।

बार्सिलोनाको कमजोर डिफेन्सको फाइदा उठाउँदै एन्टोनिओ ग्रिजम्यानले दुई गोल गर्दै एट्लेटिको म्याड्रिडलाई च्याम्पियन्स लिगको सेमिफाइनलमा पुऱ्याएका छन् । ३६ औं मिनेटमा गोल गरेका उनले ८८ औं मिनेटमा पेनाल्टीमार्फत दोस्रो गोल गरे । हारसँगै बार्सिलोनाले यो सिजन प्रमुख तीन उपाधि ला लिगा, च्याम्पियन्स लिग र कोपा डेल रे जित्ने मौका गुमाएको छ ।

अर्को खेलमा पोर्चुगिच क्बल बेन्फिकालाई हराउँदै बार्यन म्युनिख च्याम्पियन्स लिग फुटबलको सेमिफाइनलमा पुगेको छ । दोस्रो लेगमा २–२ को बराबरी खेलेको बार्यन समग्रमा ३–२ को जितका साथ अन्तिम चारमा पुग्यो ।

क्रिकेटरको गोली हानी हत्या

ब्रिटेनका युवा क्रिकेटरको गोली हानी हत्या गरिएको छ । हतियारधारी लुटेराको समूहले ब्रिटेनका २२ वर्षीय क्रिकेटर एड्रियन सेन्ट जोनको क्यारेबियन राष्ट्र ट्रिनिडाडमा गोली हानेर हत्या गरिएको हो ।

एड्रियनको आइतबार राति हत्या भएको ट्रिनिडाडका स्थानीय समाचार माध्यमले जनाएका छन् । ती समाचार माध्यमका अनुसार हत्या गरेको आशंकामा २४ वर्षीय एक पुरूषलाई प्रहरीले प्रक्राउ गरेको छ ।

घटना ट्रिनिडाडाको दक्षिणी भागको माउन्ट डिओरमा भएको थियो । एड्रियनले महिला यात्रीकी छोरीलाई लिन जाने क्रममा कार रोकेका थिए । त्यसक्रममा लुटेराहरु कारमा पसेका थिए । स्थानीय प्रहरीका अनुसार लुटेराले कारमा रहेका सबै यात्रीको सामान लुटेका थिए । त्यसपछि लुटेराले एड्रियनलाई गोली प्रहार गरेका थिए । त्यसक्रममा एड्रियनलाई अस्पताल लाने क्रममा ज्यान गएको यिो । उनको शव मंगलबार ब्रिटेन लगिने भएको छ । एड्रियनले दक्षिण लन्डनको एलियन क्रिकेट क्लबबाट क्रिकेट खेल्दै आएका थिए । यस्तै, उनी आफ्नो विश्वविद्यालय हेर्टफेर्डस्रिनबाट क्रिकेट खेल्थे । यसअघि उनी लन्डनस्थित क्रिस गेल क्रिकेट एकेडेमीका कप्तान थिए । जुन एकेडेमी २०१३ मा स्थापना गरिएको थियो । जमैका र युकेका युवा क्रिकेटरलाई सहज रूपमा उच्च शिक्षा, तालिम र जागिर दिने उद्देश्यले एकेडेमी स्थापना गरिएको हो ।

/Elg va/

किस्मत-२ दसैंमा आउने

निर्माता छविराज ओझाले आफ्नो नयाँ फिल्म 'किस्मत-२' को 'फर्स्ट लुक' सार्वजनिक गरेका छन् । नयाँ वर्षको अवसर पारेर बुधबार उनले फेसबुकमार्फत पोस्टर सार्वजनिक गरेका हुन् । ऋषि लामिछानेको निर्देशनमा बनेको फिल्मको फर्स्ट लुकसँगै आधिकारिक रुपमा प्रदर्शन मिति पनि निश्चित गरिएको छ ।

निर्माता ओझाका अनुसार किस्मत-२ आगामी दसैंको अवसर पारेर २१ असोजमा प्रदर्शन हुनेछ । यसअघि पनि कहिले चैत २६ त कहिले साउन २८ भनी किस्मत-२ को प्रदर्शन मिति तय गरिएको हल्ला थियो । तर, ओझाले आफ्नो फिल्म २१ असोजमा मात्रै रिलिज हुने जानकारी दिएका छन् । उनी अब 'हिफाजत-२' को सुटिङ गर्ने तयारीमा लागेका छन् । एक्सन लभस्टोरी किस्मत-२ मा किशोर खतिवडा र शिल्पा पोखरेल प्रमुख भूमिकामा छन् ।

सचित र वर्षा तेस्रो गोल्डेन आइडल

तेस्रो गोल्डेन आइडल (गायन)को उपाधि दाङका सचित पोखरेलले प्राप्त गरेका छन् । पोखरामा सम्पन्न गोल्डेन आइडलमा सचितले पाँच प्रतिस्पर्धीलाई पछि पारी नगद एक लाख रूपैयाँसहित शीर्ष उपाधि जितेका हुन् । त्यस्तै, नृत्यतिरको गोल्डेन आइडलको उपाधि १३ वर्षीया वर्षा लम्सालले जितिन् । उनले ६ प्रतिस्पर्धीलाई पछि पारी नगद एक लाख रूपैयांसहित उपाधि प्राप्त गरेकी हुन् ।

गोल्डेन स्टार मल्टी मिडियाद्वारा आयोजित प्रतियोगिता असोज पहिलो साताहेखि सुरू भएको थियो । प्रतियोगितामा साढे चार हजारजनाले आवेदन भरेका थिए । तीमध्ये विभिन्न चरणको छनोटबाट नृत्यमा सात र गायनमा ६ गरी १३ प्रतियोगी फाइनलमा सामेल भएको आयोजक संस्थाका अध्यक्ष सरन गुरूङले बताए ।

गायनतर्फ अमलेसगन्जका देवेन्द्र कार्की फर्स्ट रनर अप भए । उनले ५० हजार रूपैयाँ पुरस्कार पाए भने बुटवलमा बालगायक घनश्याम घिमिरेले सेकेन्ड रनर अप भई २५ हजार रूपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गरे ।

नृत्यतर्फ चितवनकी मनीषा परियार फर्स्ट रनर अप भइन् । उनले ५० हजार नगद पुरस्कार पाइन् भने सेकेन्ड रनर अप विजेता दाङका पुकार सिंहले २५ हजार रूपैयाँ पुरस्कार पाए । प्रतियोगिताको फाइनलमा गायक डम्बर नेपाली, तिलक बम मल्ल, सुरज आचार्यलगायतले पनि प्रस्तुति दिए । कार्यक्रममा मेरो साथी अनलाइन रेडियोको शुभारम्भसमेत गरियो ।

प्रतियोगिताको निर्णायकमा गायक तिलक बम मल्ल, कोरियोग्राफर, मोडल सँकार बिसी, कोरियोग्राफर सन्तोष लामा, नृत्य निर्देशक निरूता गुरूङ, टीकाराम गुरूङ र ओमराज पौडेल थिए । प्रतियोगिताका विजेता तथा उत्कृष्ट पांचमा परेका प्रतिभालाई चलचित्र निर्देशक तथा गीतकार डब्बु क्षत्री तथा 'उहिले बाजेको पालामा' फिल्मका प्रस्तुतकर्ता गणेश बेलबासले आफ्ना आगामी प्रोजेक्टमा विशेष स्थान दिने उद्घोष गरेका छन् ।

मणिपुरमा नेपाली स्रष्टा

चार नेपाली स्रष्टालाई भारतको मणिपुरमा स्थानीय नेपाली भाषीले स्वागत गरेका छन् । प्राज्ञ मातृका पोखरेल, प्राज्ञ सभा सदस्य विवश पोखरेल, जरा फाउण्डेसनका अध्यक्ष कृष्ण प्रसाईं र फाउन्डेसनका सल्लाहकार एलबी क्षेत्री सम्मिलित टोलीलाई मणिपुरको नेपाली संस्कृति सुरक्षा परिषद्ले शान्तिपुरमा स्वागत गरेको हो ।

नव वर्ष ०७३ को अवसरमा आयोजित सांस्कृतिक एवं द्विदेशीय साहित्यिक कार्यक्रमका लागि स्रष्टा त्यहाँ पुगेका हुन् । मणिपुरका स्थानीय विधायक श्री ख्वाइराक्पन देवेन्द्र सिंहको प्रमुख आतिथ्यमा आयोजित कार्यक्रममा बृहत् सिर्जना वाचन कार्य सम्पन्न गरियो । बिहीबार सोही परिषद्सँगको सहकार्यमा साहित्य गोष्ठी गरिने स्थानीय साहित्यकार देवीप्रसाद थापा 'मामा'ले जानकारी दिएका छन् । गोष्ठीमा नेपाल-भारत साहित्यिक आदान-प्रदान तथा दुई देशका आख्यानका विविध पक्षबारे परिचर्चा गरिनेछ । मणिपुर पुग्नुअघि स्रष्टाको टोलीले ३० चैतमा असमको गुवाहाटीमा असमेली नेपाली साहित्यकार गोष्ठी सम्पन्न गरेको थियो ।

त्रिविमा सुनिए लम्साल

विमर्श नेपालद्वारा नयाँ वर्ष २०७३ को अवसर पारेर त्रिभुवन विश्वविद्यालय अंग्रेजी विभाग परिसरमा आयोजित काव्यात्मक विमर्शमा कवि तथा गीतकार नवराज लम्साल प्रस्तुत भएका छन् । करिब तीन घन्टा लामो बसाइमा लम्सालले पद्य र गद्य गरी झन्डै डेढ दर्जन कविता र गीत सुनाए ।

कार्यक्रममा लम्सालले साहित्यिक जीवनका संस्मरणसमेत बाँडे । विमर्श नेपालका महासचिव कमल चापागाईंसँगको संवादमा लम्सालले आफू

नेपालका ७२ जिल्ला घुम्दा देखे-भेटेका आम नेपाली मान्छे नै सबैभन्दा सुन्दर कविता भएको बताए ।

तपाईं कसरी कवि बन्नुभयो भन्ने चापागाईंको प्रश्नमा लम्सालले काठमाडौंबाट मोहभंग भएर कविता लेखनतिर अग्रसर भएको बताउँदै आफू सञ्चार क्षेत्रमा प्रवेश गर्दा भोग्नुपरेका दुःख तथा अप्ठ्यारा परिस्थितिबारे पनि प्रस्ट्याएका थिए ।

कार्यक्रममा हेमन यात्री, हेम प्रभास, खेम बतास, निर्जला अधिकारी, राजकुमार बराल, दीपेन्द्रसिंह थापा, महेश्वर पौडेल, नवीन प्यासीलगायतका युवापुस्ताका डेढ दर्जन कविले कविता वाचन गरेका थिए ।

दण्डपाणि-नन्दकुमारी स्मृति पुरस्कार खत्रीलाई

भाषा, साहित्य, संस्कृति र शिक्षाका क्षेत्रमा क्रियाशील संस्था दण्डपाणि स्मृति केन्द्रले ०७२ सालको दण्डपाणि-नन्दकुमारी स्मृति पुरस्कार संस्कृतिका क्षेत्रमा अतुलनीय काम गरेको भन्दै त्रिभुवन विश्वविद्यालयका प्रा. डा. प्रेमकुमार खत्रीलाई प्रदान गरेको छ । २५ हजार

राशिको उक्त पुरस्कार त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्रा. डा. तीर्थराज खनियाँले एक कार्यक्रमबीच प्रदान गरे । कार्यक्रममा संस्थाको मुखपत्र 'ज्ञानबिन्दु'को नवौं अंक पनि लोकार्पण गरियो । कार्यक्रममा संस्थाका पूर्वअध्यक्ष प्रा. शिवहरि मरहट्ठा, प्राज्ञ दिनेशराज पन्त, प्राज्ञ विष्णु प्रभात र डा. प्रभा कैनीले आ-आफ्ना धारणा राखे । दण्डपाणि स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष प्रा. सरोज देवकोटाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा संस्थाका महासचिव ईश्वरचन्द्र बानियाँ, सचिव गीता रेग्मीले पनि कार्यक्रमबारे प्रकाश पारे ।

skt/6

त्रिपुरेश्वरमा भाटभटेनी सुपरमार्केट

भाटभटेनी सुपरमार्केट एन्ड डिपार्टमेन्ट स्टोरले काठमाडौंको त्रिपुरेश्वरस्थित वर्ल्ड ट्रेड सेन्टरमा विस्तार गरेको शाखा शनिबारदेखि सञ्चालनमा आएको छ । त्रिपुरेश्वरसहित कम्पनीका सञ्जाल १० पुगेका छन् । त्रिपुरेश्वर शाखा सञ्चालन अवसरमा भाटभटेनी सुपरमार्केटले ग्राहकलाई रेडिमेड गार्मेन्टलगायत विभिन्न सामान बिक्रीमा १० प्रतिशत तथा विभिन्न ब्रान्डका मदिरामा ५ प्रतिशत छुट दिइने बताएको छ ।

भाटभटेनी सुपरमार्केटका अन्य शाखामा जस्तै त्रिपुरेश्वर शाखाबाट पनि दैनिक आवश्यक सामग्रीका साथै लुगाकपडा, शृंगार सामग्री, इलेक्ट्रोनिक्स, फर्निचर, खाद्यवस्तुलगायत सम्पूर्ण सामान उपलब्ध गराइने कम्पनीले जनाएको छ ।

त्रिपरेश्वर शाखा सञ्चालन भएपछि यस क्षेत्रका बासिन्दालाई आफ्नै टोलछिमेकमा सुपथ मूल्यमा सबै प्रकारका गुणस्तरीय सामान खरिद सुविधा उपलब्ध हुने भाटभटेनी सुपरमार्केटका अध्यक्ष तथा प्रबन्ध निर्देशक मीनबहादुर गुरूङले बताए ।

सेञ्चुरी र एस रेमिटबीच सम्झौता

सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेड र एस रेमिटबीच रेमिट्यान्स भुक्तानीसम्बन्धी सम्झौता भएको छ । सम्झौताअनुसार सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडका सम्पूर्ण शाखा कार्यालयबाट एस रेमिटको भुक्तानी लिन सकिनेछ । यस्तै, एस रेमिटका सम्पूर्ण एजेन्टबाट सेञ्चुरी रेमिटको भुक्तानी लिन सकिने सेञ्चुरी बैंकले जनाएको छ ।

आव ०७२/७३ को पुस मसान्तसम्म बैंकले निक्षेप २४ अर्ब करोड र कर्जा २० अर्ब ८४ करोड रूपैयाँ परिचालन गरी २३ करोड ४२ लाख सञ्चालन मुनाफा गरेको छ । यस्तै, १६ करोड ८ लाख रूपैयाँ खुद मुनाफा आर्जन गरेको बैंकले जनाएको छ ।

कुमारी बैंकले गर्‍यो रक्तदान

कुमारी बैंकको १६औं वर्ष प्रवेश अवसरमा कुमारी बैंक कर्मचारी संघले रक्तदान कार्यक्रम आयोजना गरेको छ । कार्यक्रममा बैंक सञ्चालक उत्तमप्रसाद भट्टराई, कर्मचारी, सेयरधनी, सेवाग्राही तथा अन्य शुभचिन्तक गरी ६२ जनाले रक्तदान गरेको बैंकले बताएको छ ।

बैंक अध्यक्ष सन्तोषकुमार लामाले रक्तदातालाई उपहार प्रदान गरेका थिए । बैंकले सिआरएसअन्तर्गत रक्तदान कार्यक्रम आयोजना गरिएको जनाएको छ । हाल बैंकले ३६ शाखा, २ एक्सटेन्सन काउन्टर तथा ४६ एटिएमबाट बैकिङ कारोबार गर्दै आएको छ ।

विद्यालयलाई यतीको छात्रवृत्ति

यती डेभलपमेन्ट बैंकले सिआरएसअन्तर्गत नारायणगढ शाखामार्फत चितवनस्थित कालिका नगरपालिकामा रहेको भीमोदय उच्चमाध्यमिक विद्यालयका गरिब तथा जेहन्दार विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिस्वरूप २५ हजार रूपैयाँ प्रदान गरेको छ । बैंकले विद्यालयको ४५औं वार्षिकोत्सव अवसर पारी गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिस्वरूप रकम उपलब्ध गराएको हो ।

सहयोग रकमको रकमको चेक नारायणगढस्थित बैंक शाखाका प्रबन्धक वीरेन्द्रकुमार चौधरीले कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री शिवलाल थापामार्फत विद्यालय व्यवस्थापन समिति सभापतिलाई हस्तान्तरण गरेका थिए । ०७३ को शैक्षिक सत्रमा अध्ययनरत विपन्न विद्यार्थी छात्रवृत्तिबाट लाभान्वित हुने विद्यालयले जनाएको छ ।

एसबिआई बैंकलाई औद्योगिक शान्ति पुरस्कार

नेपाल एसबिआई बैंक औद्योगिक शान्ति पुरस्कार-२०७२ बाट सम्मानित भएको छ । स्वच्छ औद्योगिक सम्बन्ध एवं मानव संसाधन (एचआर) अभ्यास र व्यवस्थापन सुधारको स्तर मूल्यांकनका आधारमा निजी तथा सार्वजनिक संस्थालाई छुट्टाछुट्टै रूपमा पुरस्कार वितरण गरिएको हो ।

राष्ट्र बैंकका गभर्नर डा. चिरञ्जीवी नेपालले शीर्ष स्थान हासिल गर्ने निजी क्षेत्रको वित्तीय संस्थाबाट नेपाल एसबिआई बैंक र सार्वजनिक क्षेत्रतर्फ कर्मचारी सञ्चय कोषको व्यवस्थापन तथा युनियनलाई पुरस्कारबाट सम्मानित गरेका हुन् ।

राष्ट्र बैंकलगायत वित्तीय क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीको छाता संगठन नेपाल वित्तीय संस्था कर्मचारी संघले आफ्नो २५औं वार्षिक उत्सवको अवसरमा सम्मान कार्यक्रम आयोजना गरेको हो । स्वच्छ औद्योगिक सम्बन्ध, औद्योगिक अभ्यास एवं संरचना, कर्मचारी व्यवस्थापनलगायतका विषवस्तु र अन्य मापदण्डसँग सम्बन्धित ४ वर्षसम्मको तथ्यांकलाई आधार मानी विजेता छनोट गरिएको थियो । नेपाल सरकारको श्रम विभाग, अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनबाट मान्यताप्राप्त स्विजरल्याडमा मुख्यालय रहेको युएनआई समूह तथा नेपाल वित्तीय क्षेत्र कर्मचारी संघ गरी ३ संस्थाका एक-एक प्रतिनिधि सम्मिलित ३ जनाको निर्णायकमण्डलको मूल्यांकनबाट विजेता छनोट गरिएको बैंकले जनाएको छ ।

कार्यक्रममा गर्भनर डा. नेपालले बैंक व्यवस्थापनका तर्फबाट कम्पनी सचिव रमेश घिमिरे र युनियनका तर्फबाट युनियन अध्यक्ष आनन्द उपाध्यायलाई सम्मानसहित पुरस्कार प्रदान गरेका थिए । बैंकमा नायव प्रबन्ध सञ्चालक विजयकुमार त्यागी नेतृत्वको कम्पनी सचिव रमेश घिमिरे, कर्जा विभाग प्रमुख विनोदकुमार ढुंगेल, कर्मचारी संसाधन विभाग प्रमुख दमयन्ती जोशी तथा युनियन प्रतिनिधि सम्मिलित श्रम सम्बन्ध समिति क्रियाशील छ ।

ओलीलाई...

केपी ओलीको अँगालोमा रमाइरहेकी फोटोहरू सार्वजनिक भएका छन् । भनिन्छ, खुस्बुलाई ओलीले धर्मछोरी बनाएका छन् । तिनै छोरीलाई ओलीले समाज कल्याण परिषदको उपाध्यक्ष नियुक्त गर्न बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्री सीपी मैनालीलाई निर्देशन दिइसकेका छन् ।

बाउ प्रधानमन्त्री भएका बेलामा छोरीले राम्रै दाइजो त पाउनै पऱ्यो । खुस्बु ओलीलाई ३४ हजार एनजीओ, आइएनजीओहरूको हैकम चलाउने समाज कल्याण परिषदको उपाध्यक्ष दिने नै भए ओलीले । ओलीले आफ्ना निकट भएकाले खुस्बुको योग्यता, दक्षता र क्षमतासमेत हेरेनन् । लाग्छ, ओली श्री ३ हो, जंगेले बोलेपछि बोल्यो बोल्यो । ओलीले दिएपछि कसले प्रश्न उठाउने ? ओली देशका प्रधानमन्त्री हुन्, उनले ढुंगा छोए पनि सुन हुने बेलामा खुस्बुभन्दा योग्य अरू को हुनसक्थ्यो र ? कसो एमालेहरू ?

राजतन्त्र र...

स्वयं प्रधानमन्त्रीले कूटनीतिक मर्यादा विपरित ब्रिफिङ गरेर चिसोपना बढाएका थिए । यो बढ्दो चिसोपनाका कारण हुनसक्छ राप्रपा नेपालले कुनै पनि बेला सरकार परित्याग गरेर फिर्ता नहोला भन्न सकिन्न ।

यसैवीच राप्रपाका अध्यक्ष लोकेन्द्रबहादुर चन्दले सरकारको कामकारवाहीप्रति असन्तुष्टि जनाइसकेका छन् । राप्रपाले पनि सरकार परित्याग गर्ने विषयमा पार्टीभित्र वार्ता चलाईसकेको अवस्था छ । राप्रपा र राप्रपा नेपालले सरकार छाड्दा प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई नैतिक संकट त पर्ला तर एमाओवादीको समर्थन रहेसम्म सरकार ढल्नेछैन । एमाओवादीको पदाधिकारी बैठकले समेत सरकारको काम कारवाही जनअपेक्षाअनुसार नभएकोमा तीव्र आलोचना गरिसकेको छ । मात्र भित्रभित्रै विकसित भइरहेको सत्ता परिवर्तनको खेलमा एमाओवादी किस ओर करवट लेता है, यसैमा ओली सरकारको भविष्य अट्किरहेको छ । प्रचण्डले यो सरकार ढाल्ने बेला भएको छैन भनेकाले प्रम ओलीले स्थानीय र आम निर्वाचन गराएरमात्र सरकार छाड्ने फुइँकी हानिसकेका छन् ।

तर देउवाको दिल्ली भ्रमण निर्धारित भइसक्नु र सरकार परिवर्तनका आवाजहरू बढ्दै जानुले ओली सरकारको दिनगन्ती सुरू भइसकेका छ भन्दा फरक पर्दैन । यद्यपि धर्मनिरपेक्षता, राजतन्त्र र संघीयता अहिले पनि मूल मुद्दा हो र यो मुद्दाका सम्बन्धमा मधेसी मोर्चाको आन्दोलनसमेतले बल पुऱ्याएकाले राप्रपा अध्यक्ष कमल थापाले राजतन्त्र र हिन्दूराष्ट्र फर्कन्छ भनेकोमा धेरैले नकार्न सकेको देखिदैन ।

यस्तो छ...

प्रहार भइरहेको वर्तमान अवस्थामा हाम्रा पूर्खाले सुम्पिएको धरोहरहरु आफ्ना सन्ततिलाई कसरी हस्तान्तरण गर्नसक्छौं भन्ने प्रश्न अहिले अझ पेचिलो बन्दैछ । त्यसका लागि दक्षिण एसियाको भू-राजनीतिक सम्वेदनशीलता र शक्ति सन्तुलनको हेक्का राख्न जरूरी छ । हामी को थियौं, कहाँ थियौं, अहिले कुन स्थितिमा छौं, देश कता जाँदैछ, समाजको मनोदशा के छ, हाम्रो साझा र सही मार्गचित्र के हुनुपर्दछ, कसको के-कस्तो त्याग र योगदान छ, कसको के-कस्तो महत्व र मान्यता छ अनि कस-कसको कस्तो अर्गेल्याइँ छ भन्ने विषयलाई वर्तमान अवस्थामा सबैले बुझिसकेका छन् । राज्य संयन्त्रलाई व्यक्तिगत लाभमा दुरूपयोग गर्ने शासकीय शैलीले नेपाल कमजोर भइसकेको छ ।

राष्ट्रसम्बन्धी अवधारणा कमजोर भएको, क्षेत्रीय तथा भू-मण्डलीय राजनीति नयाँ चरणमा प्रवेश गर्न थालेको अहिलेको सन्दर्भमा नेपालीको चिन्ता र अगस्ती नेतृत्वको तृष्णाबीचको फाटो नोक्सानदायी भइसकेको छ । त्यसैले स्वदेशको माटोमा दह्रोसँग खुट्टा टेक्ने र नेपाललाई नेपालीत्व, आफ्नो मौलिक अस्तित्व र नेपालकै आफ्नो स्वाधिन प्रमुख रहोस् भन्ने भावनाबाट प्रेरित सबै देशभक्तहरूलाई समेटेर अगाडि बढ्नु आवश्यक भइसकेको छ । आफ्नो भाषा, इतिहास र धर्म-संस्कृतिहरु देशका आधार हुन् भन्ने विषयलाई मनन् गर्दै स्वदेश हेरेरमात्र विदेश हेरौं, स्वदेश चिनेरमात्र विदेश चिनौं, स्वदेश मानेरमात्र विदेश मानौं र स्वधर्म बुझेरमात्र परधर्म बुझौं, यही मेरो शुभकामना । श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गरून् । जय नेपाल ।

संविधानको...

२० गते तत्कालिन प्रधानसेनापति रूकमांगद कट्वाललाई वर्खास्त गरेर सेनालाई माओवादीकरण गर्न खोजेका थिए । तर उनी त्यसमा सफल हुन सकेनन् र आफैंले प्रधानमन्त्री पदबाट राजिनामा दिए । दाहाल सरकारको कट्वाललाई वर्खास्त गर्ने निर्णय भूल मात्र नभएर महाभूल नै थियो । त्यो दाहाल स्वयंले स्वीकार गरिसकेका छन् । सेनाबाट अवकास पाएपछि कट्वालले आफ्नो आत्मवृतान्तमा कतिपय गोप्य कुराहरू प्रकाशनमा ल्याएर भूल गरेका थिए भने सेनाजस्तो संवेदनशील सुरक्षा निकायका बारेमा सर्वाजनिक गर्नै निमिल्ने गोपनियतामा पर्ने विषयहरूलाई पुस्तकको रूपमा विभिन्न पृष्ठमा सजाएर छत्रमानसिंह गुरूङले समेत प्रकाशित गरेर आफूलाई लोकप्रिय बनाउन खोजेको प्रष्ठ रूपमै देखिएको छ ।

प्रधानसेनापति पदको सपथ ग्रहण लिँदा पदमा रहँदा र नरहँदा पनि आफ्नो जानकारीमा आएका र पदीय मर्यदामा आँच आउने कुरा सार्वजनिक गर्ने छैन भन्ने सपथ लिने परम्परा रहि आएको छ । ठीक त्यसको विपरित पदबाट हट्ना साथ गोप्य कुराहरू सर्वाजनिक गरेर निजामित, जंगी र प्रहरी सेवा लगायत राजनीतिक वृत्तमा केही व्यक्तिहरूले आफ्नो उचाइ थप्न खोजेको पाइन थालेको छ । यस कार्यले विगतमा त्यस्ता व्यक्तिहरू संलग्न भएका संगठनहरूलाई बद्नाम गर्ने बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन् । सेनाजस्तो पवित्र संगठनलाई बदनाम गर्ने कार्यले मुलुकको सुरक्षा हुन सक्दैन । संगठनभित्र भएका गतिविधिलाई सर्वाजनिक गरेर सेनाभित्र गुटबन्दी छ भन्ने प्रमाणित गुरूङको पुस्तकले गरेको छ । यसले राष्ट्रिय सुरक्षालाई समेत असर पर्न सक्छ । प्रधानसेनापति भइसकेका व्यक्तिले व्यक्तिगत फाइदाका लागि अतिरञ्जित ढंगले आ-आफ्नो अनुभवलाई प्रस्तुत गर्दा कसलाई फाइदा पुग्ला ?

मैले देखेको दरबारका लेखक तत्कालिन सैनिक सचिव विवेक शाहले राजाबाट प्राप्त अति गोप्य निर्देशनलाई टिपोर्ट गरेर पुस्तकका रूपमा बाहिर ल्याए । त्यस पुस्तकमा पनि सेना र राष्ट्रिय सुरक्षासँग सम्बन्धित कतिपय विषयहरू र सेनाको रणनीतिका बारेमा खुलस्त पारिएको छ । यी सबै कार्यले उनीहरू लामो समयसम्म आवद्ध आएका संगठनलाई फाइदा पुग्यो त ? आफ्नो अनुभव भन्दै व्यक्तिगत फाइदाका लागि सेनाका व्यक्तिहरूले पुस्तक नै निकारेर सार्वजनिक गर्नुले राष्ट्र र सैनिक संगठनलाई बदनाम गर्ने संगठनप्रतिकै बेइमानी हुने भएको हुनाले अविलम्ब त्यस्तो कार्य रोक्न प्रधानसेनापति राजेन्द्र क्षत्रीले उपयुक्त कदम चाल्नु आवश्यक देखिन्छ । त्यही संगठनमा बसेर त्यही संगठनको बद्नाम गर्ने प्रवृत्तिले राष्ट्रलाई फाइदा पुग्दैन ।

मधेस...

गर्दैछ, त्यो अन्धाधृतराष्ट्रलाई दुर्योधनले सञ्चालन गरेजस्तो मात्र भएको भनाई ठाकुराको थियो । उनले भने राज्य अन्धो हुँदो रहेछ, तर राज्य अन्धो हुनुहुँदैन । प्रदेश बनाउँदा मधेसको कुनै भाग पहाडमा नमिसाइयोस भन्ने आफुहरूको आग्रह विपरित राज्य सञ्चालन भएकोमा उनले दुःख समेत व्यक्त गरेका छन् । राज्यले अन्धकारमा संविधान जारी गरेको हुनाले त्यसैको परिणाम स्वरूप प्रान्तको नाम समेत दिन नसकेको आरोप समेत लगाएका छन् ।

अध्यक्ष ठाकुरले भने प्रजातन्त्रमा राज्य डिफेन्स हुन्छ, अफेन्स होइन भन्दै तर शान्तिपूर्ण मधेस आन्दोलनमा सरकार डिफेन्समा बस्यो त्यसैको परिणाम स्वरूप मधेसी जनता गोलीको दमनमा रहन बाध्य भए वा पारिए । मधेसी मोर्चासँगको वार्तामा सरकार अलिकति पनि गम्भीर देखिएन भन्दै अहिले पनि सरकारले मधेसका माग पुरा गर्ने प्रतिबद्धता जनाउन नसकेको बताउँदै उनले भने आन्दोलन र त्यसको माग मधेसी जनताको मात्र नभएर सिंगो राष्ट्रको माग भएको बताउदै आफूहरूलाई देश टुक्राउन खोजेको आरोप लगाएकोमा उनले दुःख समेत व्यक्त गरेका थिए । लामो समयसम्म मधेसी मोर्चाले मधेसमा आन्दोलन गरेपछि भारतले त्यही आन्दोलनलाई देखाएर नेपालमाथि नाकाबन्दी समेत लगाएकोमा आजसम्म मधेसी मोर्चाका नेताहरूले भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दीका बारेमा एक शब्दसम्म नबोल्नु र आवश्यक परे काठमाडौंलाई नै नाकाबन्दी लगाउने धम्की दिन थालेपछि मधेसी जनता र पहाडी भेगमा बस्ने जनताका बीचमा दरार उत्पन्न भएपनि भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दी अघोषित रूपमै फिर्ता भएपछि मधेस आन्दोल समाप्त भएको र जनजीवन सामान्य बन्दै गएकोमा फेरि मधेसमा आन्दोलनको धम्की दिनु कुनै हालतमा पनि उचित हुन सक्दैन ।

ठूला दलले...

फिँजाएको राणाले आरोप लगाउँदै सरकारले जनअपेक्षा अनुरूप काम गर्न नसकेको हुनाले सत्ता साझेदार भएपनि सरकारको विरोध गर्नु परेको राणाको कथन थियो ।

संविधान बन्यो लागू गर्न सकिएको छैन । देशको एउटा पाटो मधेस अलग बसेको छ । मधेसी नेताहरू आन्दोलनमा जाने बताइरहेका छन् । उनीहरूले संविधानप्रति सहमति नजनाएसम्म संविधान लागू गर्न सकिने अवस्था छैन भन्दै नेता राणाले ८१ प्रतिशत हिन्दू र अन्य ॐकार परिवारसमेत गरी ९४ प्रतिशत जनतालाई उपेक्षा गरेर मुलुक धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र बन्न नसक्ने बताए । देशलाई आथिक स्वतन्त्रतासहितको हिन्दूराष्ट्र बनााउनु पर्ने राणाको माग थियो । राष्ट्रवाद, हिन्दू धर्म, प्रजातन्त्र र उदारवादको नाराले देश हाँक्न सक्ने शक्ति राप्रपाले आर्जन गर्ने उनले दाबी गरेका थिए । मधेशका माग पुरा गुर्नपर्ने बताउँदै मधेसी मोर्चासँग वार्ता गर्नुपर्नेमा सरकार चुप लागेर बसेको आरोप लगाउँदै खोक्रो राष्ट्रवादको नारा दिएर मधेसलाई अगल राख्न नहुने राणाको कथन थियो ।

सोही कार्यक्रममा पार्टीका अर्का वरिष्ठ नेता एवं पूर्वअर्थमन्त्री प्रकाशचन्द्र लोहनीले पार्टीलाई अब मुलुकको तेस्रो ठूलो पार्टी बनाउने तयारीमा आफूहरू जुटेको बताउँदै २०४८ सलामा ३ सिट जितेको राप्रपाले २०५१ सालमा २० सिट जितेर तेस्रो ठूलो पार्टी बनेको थियो । नेता लोहनीले भने, राष्ट्रवादी शक्तिहरू एक हुने हो भने फेरि तेस्रो शक्ति बन्न सकिन्छ भन्दै अहिले मुलुकमा भ्रष्टाचार संस्थागत भइसकेकोअवस्थामा देश चलेको हुनाले देशमा नवधनाढ्य वर्ग जन्मिएको आरोप लगाउँदै नेता लोहनीले हाम्रो पार्टी अब भ्रष्टाचार र अराजकताविरूद्ध बोल्ने पार्टी बन्छ, पार्टीभित्र एकता र समझदारी आवश्यक हुन्छ भन्ने बताएका थिए । पार्टीका पूर्वमहामन्त्री ध्रुवबहादुर प्रधानले अहिले राष्ट्रवादीमाथि प्रहार भइरहेको आरोप लगाउँदै पार्टीभित्र विभिन्न विचार र धारहरू हुनु सामान्य भएको स्वीकार गर्दै नेताहरूले आलोचना सहनुपर्ने बताएका थिए । आफुहरू एकता र मेलमिलापको पक्षमा रहेको बताउँदै प्रधानले धर्मको रक्षा गर्ने र सबैलाई समान व्यवहार गर्ने हाम्रो पहिचान, गन्तव्य र दृढ राष्ट्रवादी पहिचान हो भन्दै सबै राष्ट्रवादी पार्टीहरू एक हुन आव्हान समेत गरेका थिए । पार्टीका सहमहामन्त्री एवं चितवन क्षेत्र नं. ५ का सांसद विक्रम पाण्डेले संविधान निर्माणको कार्य सकिएकाले अब राष्ट्र निर्माणमा लाग्नु आजको आवश्यकता भएको बताउँदै निकट भविष्यमै अन्य पार्टीहरूसँग एकता हुने बताएका थिए ।

नेपालको संविधानमा अपांगता भएकाहरुका लागि भएका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयन गरौं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग